

Közélet, közérzet, kultúra

ERZSÉBETVÁROS

ERZSÉBETVÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK HAVONTA MEGJELENŐ INGYENES LAPJA

2023/1

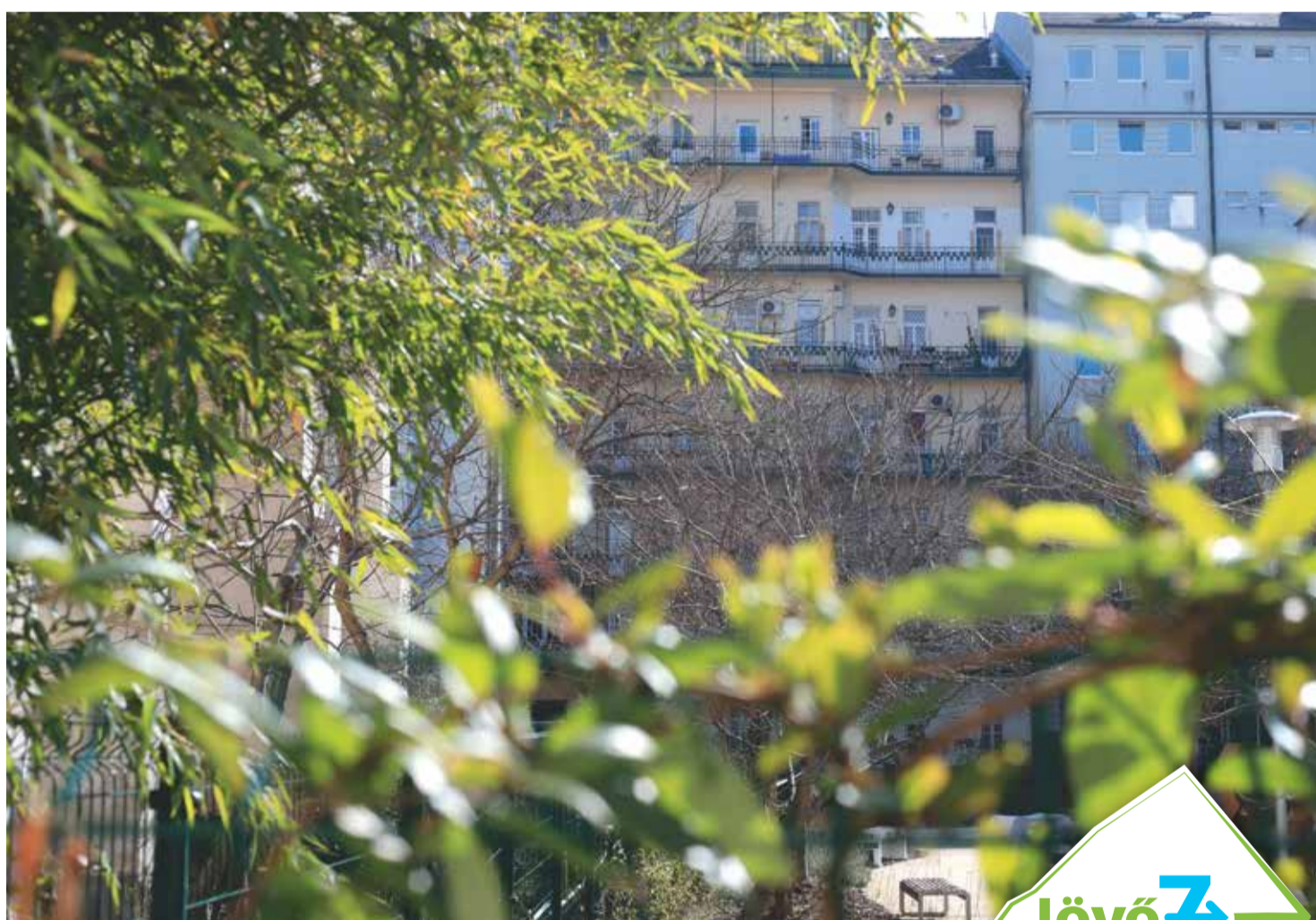
ujstag@erzsebetvaros.hu

www.erzsebetvaros.hu

Erzsébetváros Hírei

Jövő7: egy új stratégia

Jövő7

Klíma- és energiaváltságot, megélhetési válságot. Hol a kiút? Erzsébetváros vezetése úgy döntött, hogy stratégiát kell váltani, mert tűzoltó módszerekkel az inflációs helyzetben nem lehet biztosítani a kerület élhetőbb, zöldebb működésének feltételeit. Már nem elég a költségvetés lyukait foltozni, hosszútávon is hatékony tervre van szükség.

Az új stratégia neve a Jövő7 program, amely befektetés a jövőbe. Ennek háttere volt a hárommilliárd forintos Energiahatékonysági és Klímavédelmi Alap létrehozása.

Ez lehetőséget ad arra, hogy az önkormányzat összehangolt forgatókönyv szerint fogja össze azokat az intézkedéseket, amelyek nem csak elviselhetővé teszik a pillanatnyi helyzetet, de elé mennek a holnap kihívásainak is. Lehetővé teszik, hogy kordába szorítsuk az energiafelhasználást, környezetük zöldebb, lakhatóbb legyen, és együtt gondoskodjunk a rászorulókról. Hogy senki se hulljon ki a szociális háló réseiben.

A stratégia része, a forgalom csillapítása csakúgy, mint az, hogy több társasház az ed-

diginél jelentősebb forráshoz jusson energiahatékonysági terveinek megvalósításához, hogy a kerület lakói vissza nem térítendő hozzájárulásra pályázhassanak a nyílászárók cseréjéhez és közben az önkormányzati épületek rezsijét is sikerüljön csökkenteni.

Összeállításunkat lapunk 3. oldalán olvashatják. B. J.

Bíró Kriszta: A színészet felelősség

Annak idején Gobbi Hilda úgy végrendelkezett, hogy halála után adják el a budai házat, s a bankban elhelyezett pénz kamataiból finanszírozzák az általa létrehozott Aase-díjat. Ezt az elismerést minden évben a két legjobb férfi és női epizodista kaphatja meg. A rangos szakmai zsűri döntése alapján legutóbb, 2022. december 12-én az Aase-díjat többek közt Bíró Kriszta, az Örkény Színház művésze vehette át. A színésznő tizennyolc éve tagja a társulatnak, tragédiáktól, komédiáktól mindenben hiteles, jelenleg is tizenöt előadásban játszik az Örkényben. Emellett az egyik legsokoldalúbb színésznőnk, több regénye, elbeszélései jelentek meg, régi, elfeledett magyar színésznőkről írt tárcasorozatát a Viszont.hu oldalán olvashatjuk. *Kvittek vagyunk* címmel beszélgetőkönyvet írt Molnár Piroskával. Ezen kívül számos színpadi adaptációt készített, ő rendezte Oláh Ibolya színházkoncertjét, a *Női Postát*. Bíró Kriszta egyik legkedvesebb szerepe Sárbogár-

di Jolán az *Ibusárban*. A monodrámát a színésznő férje, Parti Nagy Lajos írta. Bíró Kriszta úgy gondolja, a színészet társadalmi felelősségvállalással is jár: a Covid alatt Fullajtár Andreával, a Katona József Színház tagjával közösen kezdeményezték, hogy a színészek kötelező olvasmányok felolvasásával segítsék a magyartanárokat és a diákokat. Az Erzsébetvárosi újságnak arról is beszélt, milyen szálak fűzik még a kerülethez, miért lép fel szívesen a helyi szociális intézményekben, és mit jelent számára a Madách Imre Gimnázium. S persze kérdeztük az Örkény Színház új bemutatójáról, a *The Black Rider*-ről, amelyben Bíró Kriszta is

angolul énekel, és még a British English kiejtésével is színpadi jellemet formál.

S. Zs.

Interjúnk a lap 11. oldalán olvasható

BUDAPESTI KÖLTSÉGVETÉS, 2023 - KISZÁMÍTHATATLAN ÉV

4

HÁZIGONDOZÁS: AMÍG ÉREZNI TUDSZ...

5

BLAHA LUJZA TÉR: 55 ÉVES ADÓSSÁG

8

ARTISTANÖVENDEKEK: DÍJESŐ BUDAPESTEN

12

ITT VOLT EURÓPA ELSŐ JÁTÉKÁRUHÁZA

13

Az Emlékezés sétája az egykori gettó területén

1945. január 18-án szabadították fel a Budapesti gettót, s ennek emlékére idén is megtartottuk az Emlékezés sétáját, amelyet **Deák Gábor**, a Mázsike egyik alapítója vezetett. Az Erzsébetvárosi Zsidó Történelmi Társaság indulunk, és vezetőnk közben elmondta: az egykori gettó területe mindössze 0,3 négyzetkilométer volt, de több mint 70 000 zsidót zsúfoltak itt össze. A nyilasok válogatás nélkül kínozták és gyilkolták őket, a mínusz 15-20 fokos hidegben nem volt mivel fűteni, és rengetegen éhen haltak. „Ugyanakkor akadtak olyan igaz emberek is, akik az életük kockáztatásával is mentették a zsidókat. Embermentő tevékenységükért később megkapták a Jad Vasem Világ Igazainak kitüntetését.” – tette hozzá Deák Gábor.

A Csányi utca 2-ben működött például 1944-ben Vanczák Béla lakatosműhelye. A lakatosmester és családja 100 zsidót bújtatott el a műhely alatti pincékben. Mellette lakott Márton István kelmefestő, ő az üzlet alatti pincerendszerben 60-70 zsidót mentett meg. A Világ Igazainak emléktábláit **Szücs Balázs** alpolgármester koszorúzta meg.

Sétánk a Klauzál téren ért véget. A gettó felszabadítása után itt is tömegsírokat találtak, több mint 3000 temetetlen halott hevert a környéken. S bár sok évtizedtől el azóta, a tragédiákat soha nem szabad elfelejteni. Ezt hangsúlyozta a Klauzál téri megemlékezésen **Niedermüller Péter** polgármester is: „Azt szeretném, hogy minden évben, január 18-án megemlékezzünk itt azokról a honfitársainkról, akik életüket veszítették ezen a téren, és akikről ma már talán semmit sem tudunk, de hozzánk tartoznak, és mi hozzájuk.”

Mohos Gábor segédpüspök, a Szent István Bazilika plébánosa kiemelte: „A gyűlöletteljes teljességgel ellentétes az emberséggel, a katolikus hittel, és az európai értékekkel”. **Frölich Róbert**, a Dohány utcai zsinagóga főrabbija pedig arra figyelmeztetett, hogy az antiszemita gyűlöletbeszéd ma is jellemzője a közbeszédnek. „És ez ellen nem a zsidóknak, hanem nektek kell tiltakozni, mert ha némán tűritek a gyűlölködést, az mindig tragédiához vezethet.”

S. Zs.

Kerítéskiállítás a Klauzál téren

Erzsébetváros és a MOME Fotográfia szak együttműködésében nyílt decemberben tárlat „VisszaTÉR – Arcra egymás felé” címmel. A kiállítás a körülöttünk, bennünk zajló változásokról szól: új életünk első napjairól, szembenézésekről, leszámolásokról, újrakezdésekről, sűrűdésekről. A kordokumentumok a MOME 2021-2022-es tanévében születtek. A hallgatók fotóit még meglephetik a Klauzál tér kerítésén. **tzs**

Tíz év, ragyogó lapjírás

Tíz éves az Erzsébetvárosi Ulti Kör, tíz éve alapította az elnök, **Borbély Imre**. 2012 decemberében tizennégyen voltak, a jelenlegi létszám, bár sokan nincsenek már köztünk, meghaladja az ötven főt. Van fejlődés létszámban, versenyeredményben. Erzsébetvárosé jelenleg az ország legerősebb csapata. Versenyzőik az új idényben is sorra nyerik a bajnokságokat. Évzáró vacsoráján ezt, és a jó lapjírását ünnepelte a Kör a Stefánia Palotában. Az eseményre eljött az egyesület

(MUOE) országos elnöke, **Muzslai Róbert**, és az ultisok régi támogatója **Szücs Balázs** alpolgármester. Ott voltak azok az alapítók, akik még eljöhetnek. Mert nem titok, a „magyar kártya” az érett korosztályok műfaja. Kell némi rutin ahhoz, hogy az asztalnál valaki király legyen. Szücs Balázs alpolgármester mondta: nehéz időket élünk, a kerület és az ország egyaránt. Legfőbb kapaszkodónk a közösségek összetartó ereje.

B. A.

Szótár szeretettel

Több mint 140 év után új bibliai héber-magyar szótár jelent meg, melynek kiadását Erzsébetváros önkormányzata is támogatta. Korábban Magyarországon 1881-ben adtak ki héber-magyar szószerkesztést, Pollák Kaim munkáját. Az eltelt idő ellenére a kézikönyvet még ma is sokan forgatják, pedig a nyelvújítás korabeli szavak jó részét már nem használjuk.

Öt emberöltő óta nagyot változott a világ, sokat fejlődött a lexikográfia is. Csodálatos kéziratleletek kerültek elő – például az ugariti kézírásos könyvtár vagy a qumráni tekercsek – amelyek teljesen átírták a szótárírást. Mindenképpen indokolt volt egy új bibliai héber-magyar szótár összeállítása. A munka tíz éven át tartott. A szótár szerkesztője, Egeresi László Sándor a Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Kar Ószövetségi Tanszékének docense. Munkahelyén kívül Magyarországon nincs még egy olyan teológiai tanszék, ahol a tudományterülethez kapcsolódó tantárgyakat a fakultás munkatársai által írt tankönyvekkel fedik le. Karaszson István tanszékvezető professzor írta az ószövetségi hermeneutikát, Izrael történetét, a bibliokateológiát és most készül majd egy bevezetőtan is. Egeresi László Sándor írta a héber nyelvtant, a héber szótárt.

Az új kézikönyv felekezettől függetlenül tudja majd összehozni a Bibliát oktatókat és olvasókat, hiszen vannak olyan közös témák, amelyeket zsidók, keresztények és más vallásúak is meg tudnak vitatni. A szótár szerkesztő-írója reméli, hogy tudástára minél több emberhez eljut. Egeresi László Sándor úgy fogalmaz, a szótárt szeretettel írta a magyar nyelv, a zsidóság és Izrael iránt, reméli mások is szeretettel fogadják majd.

A szótár elődjét 140 éven át forgatták, használták. Az a nagy kérdés, jön-e újabb nagy felfedezés, akár ékírásos, akár óhéber, amely felülírja eddigi tudásunkat. Amíg ilyen lelet nincsen, addig az új kézikönyv évtizedeken keresztül tartós forrás lehet a Bibliát fordító és kutató emberek számára. **B. L.**

A vakok életéből sem hiányzik a fény

A KlauDió Civil Központban január 17-én kedden újra személyesen találkozhattak egymással a Közösség lámpásai: Erzsébetvárosi látássérültek klubjának tagjai. Az elmúlt két évben, a Covid miatt csak a Facebookon működhettek.

A rendezvényen **Fodor Ágnes**, a Vakok és Gyengénlátók Közép-Magyarországi Regionális Egyesületének elnöke köszöntőjében elmondta, a Közösség lámpásai névvel szeretnék volna kifejezni, hogy a vakok életéből sem hiányzik a fény.

Eljött **Niedermüller Péter** polgármester, aki hangsúlyozta: Erzsébetváros befogadó hely, azt szeretnénk, hogy itt mindenki biz-

tonságban és otthon érezze magát, egészségi állapotától és sérültségétől is függetlenül.

Szücs Balázs, alpolgármester hozzátette, a vakok és gyengénlátók olyan emberek, akik sokszor nem kapnak elég társadalmi figyelmet, és törődést, de itt, Erzsébetvárosban mindenki számít. Mindent meg fognak tenni azért, hogy segítséget nyújtsanak a látássérülteknek. A most készülő költségvetésben pedig továbbra is keretet biztosítanak a civil pályázatok, és programok megvalósítására.

A látássérültek rendezvényei minden hónap harmadik csütörtökén, 14 órakor lesznek a KlauDióban. **S. Zs.**

Angolórak ingyen

Sokszor halljuk manapság, hogy angoltudás nélkül semmire sem lehet menni. Az álláskeresést is jelentősen megkönnyíti, ha beszélünk angolul, de a drága magánórákat nem mindenki engedheti meg magának. Nekik nyújt nem mindennapi lehetőséget a Hutyra Ferenc utcai Fejlesztési Centrumban elindult ingyenes angol nyelvgyakorló foglalkozás.

A csoportos kurzust minden héten, kedden 17 órától tartják. Az első órát már megtartották, tízen jöttek el, köztük fiatalabbak és idősebbek is, nagyon jó hangulatú kötetlen, közvetlen beszédcentrikus oktatás folyt. A nyelvgyakorlók várják az újabb csatlakozókat, de a nagy érdeklődés miatt kérik, hogy a részvételi szándékot előre jelezzék a Fejlesztési Centrumban.

T: +36 1 322 0272 vagy +36 1 343 1453

E-mail: fejlesztesicentrum@bjhuman.hu

S. Zs.

JÖVŐ7: ÚJ KORSZAK AZ ENERGIAGAZDÁLKODÁSBAN

Befektetések a jövőbe

Barát József

Az olcsó energia kora véget ért, és már aligha tér vissza. Biztos kudarc, ha mindent ugyanúgy próbálunk tenni, mint eddig, csak néha egy kicsit lecsavarjuk, időnként lekapcsolgatjuk a fűtést, világítást. Erzsébetváros képviselőtestülete úgy döntött, befektet az energiatakarékosságba, a zöldebb, élhetőbb környezetbe. Erről szól a 2023-as év Jövő7 programja, amelynek motorja az új 3 milliárd forintos Energiahatékonysági és Klímavédelmi Alap (EKA). Ez nem csak az önkormányzati ingatlanok energetikai megújítását teszi lehetővé, de milliárdos nagyságrendben új pályázati forrásokat jelent társasházak és magánszemélyek részére is.

A társasházak idén már 10 millió forint értékig kaphatnak kamatmentes kölcsönt energiatakarékossági beruházásaikra, a képviselőtestület lapzártá után dönt arról, hogy a magánemberek idén 2 millió forintos vissza nem térítendő önkormányzati támogatásra pályázhatnak, lecserélhessék lakásuk nyílászáróit. Megkezdődött az önkormányzati épületek energetikai átvilágítása és korszerűsítése, ez lehetővé teszi, hogy több jusson a gyermekintézményekre, szociális célokra, kultúrára is. Jelentős forrás jut zöldítésre, a kerület tüdejének, a Klauzál térnek a felújítására is.

Energiagazdálkodás szempontjából Erzsébetváros különlegesen hátrányos helyzetből indul, hiszen az épületek többsége száz éves, vagy még idősebb, nincs megfelelően szige-

telve, tervezőik nem számoltak a szélsőséges időjárással. Részen ez is oka annak, hogy a kerület már 2019-ben megkezdte a felkészülést egy olyan időszakra, amikor a klímaváltozás sürgetővé teszi az átállást. Erzsébetváros csatlakozott a Polgármesterek Klíma és Energiaügyi Szövetsége elnevezésű nemzetközi szervezethez, Klímavédelmi és fenntarthatósági kabinetet állított fel és az országban az elsők között energiaközösség létrehozását indította el. Az elnyert pályázati összegből az energiaközösség tagjai az épületeken napelemeket helyeznek el, a megtermelt energiát elosztják egymás között. Sőt, gondoskodnak a fel nem használt áram tárolásáról is, a háztartásokba okostechnológia (smart grid) továbbítja az energiát. A munkálatok idén el-

kezdődnek. A szervezeti átalakítás lépései, az elemzések igencsak hasznosnak bizonyultak, amikor árrobbanás történt az energetikai piacon.

Az auditok alapján már látszanak azok a lépések, amelyek hamarosan érezhető, jelentős megtakarítást tesznek lehetővé az önkormányzati épületekben. Ezek közé tartozik a gázkazánok lecserélése elektromos fűtési rendszerre, hőfokszabályozó beépítése, a fűtőtestek ellátása hőtükörrel, a homlokzati nyílászárókon thermoplan üvegek alkalmazása, a világítás átállítása fénycsövek helyett LED-izzókra. A közös helyiségekben mozgásérzékelő-lámpákat szerelnek fel, ahol a belmagasság szükségessé teszi, álmennyezetet építenek, a főhomlokzatra árnyékolókat szerelnek fel.

A takarékoság sincs ingyen

Erzsébetváros energiaköltségeit már nem lehet a régi módon kezelni. A kerület energiagazdálkodásának megújításáról Halmai Gyulát, a kerület ingatlankezelő nonprofit cégének vezérigazgatóját kérdeztük. A mérnök, közgazdász és jogász végzettségű szakember 2019 óta áll az EVIN élén.

– Új eszközökre van szükség az energiagazdálkodásban, de paradox módon néha sok pénzt kell kiadni azért, hogy spórolhassunk.

– Megboldogult mérnökhallgató koromban egyszer azt mondta nekünk egy tanárunk: csak a gazdag országoknak van pénzük arra, hogy takarékoskodjanak, olyan drágább építési technológiát alkalmazzanak, amely később az üzemeltetésben megtakarítást jelent. Az elmúlt években szerencsére sok olyan szakmai előkészítő feladatot végeztünk el – elemeztünk, pályáztunk, uniós együttműködésről állapotunk meg – ami lehetővé tette, hogy tavaly, amikor berobbant az energiaválság, a kerület életében történelminek nevezhető döntéseket hoztunk. Meghirdettük a Jövő7 programot, a befektetést a jövőbe. Ez nem csak az általunk kezelt „családi ezüst”, a kerület ingatlanvagyonának megőrzését jelenti, hanem annak takarékosabban fenntartható, környezetbarát felújítását, átalakítását, így az önkormányzat vagyonának gyarapítását is.

– **Ki tudja-e termelni az ingatlanvagyon saját színvonalának emelésének költségeit?**

A barátságos, a piaci szintet meg sem közelítő bérleti díjaink nem teszik lehetővé, hogy nyereséget termeljünk. A költségoldalon azonban jelentős megtakarításra tettünk szert, egyre kevesebb az üresen álló lakás, a pályázatokat úgy írtuk ki, hogy a bérlők maguk is vállaljanak részt azoknak a lakásoknak a felújításában, amelyeket jutányos áron használhatnak a jövőben. Az önkormányzatnak azt is javasoljuk, hogy – a jó gazda gondosságával – piaci alapon értékesítsünk egyes, csak nagyon drágán felújítható ingatlanokat, vagy beépítésre váró telkeket. Ez drámai különbség a korábbi önkormányzati gyakorlathoz képest, amikor ismeretség alapján kiválasztott bérlők nagy kedvezményrel vásárolhattak meg önkormányzati ingatlanokat. Mi csak nyilvános hirdetések után, licit úttján értékesítünk üres ingatlanokat.

– **A kerület házainak többsége száz évesnél öregebb, amelyeket a lakóközösségek többsége nem tudott megfelelően karbantartani. Rádásul ezeket nem is a jelenlegi szélsőséges időjárásra tervezték.**

– És nem is a jelenlegi energiaárakra. E dilemmának még nincs olyan kicsiszolt műszaki megoldása, amelyet az építész szakma például a panelházak esetében már kidolgozott. Ebben egy uniós pályázat keretében léptünk előre, szakértőink öt mintaépület esetében készítették elemzést arról, hogyan érdemes beavatkozni egy száz éves lakóház esetében.

Jövő7
2023

Megemelt összeg a társasházaknak

Új társasházi-, illetve nyílászárók cseréjére magánszemélyek számára kiírt pályázatokra idén egymilliárd forint jut az EKA forrásaiból. Az önkormányzat 600 millió forintos keretösszeggel tavaly decemberben indította el azt az energiatakarékossági és klímavédelmi tendert, amellyel a társasházak négy éves futamidővel, akár 10 millió forintra is hozzájuthatnak.

A legtöbb pénzt homlokzatok, tűzfalak, lépcsőházak szigetelésére, vagy központi hőszivattyús fűtés-hűtés rendszer kiépítésére lehet elnyerni. Az önkormányzat 2,5 millió forintos kamatmentes kölcsönrel támogatja padlásfödémek hőszigetelését, napelemek telepítését energiatakarékos rendszeresítésével, illetve a társasház lakói által közösen használt napkollektor építését. Amennyiben a keretösszeg nem elegendő az összes igény kielégítésére, úgy az önkormányzat megfontolja újabb pályázat indítását.

A pályázatra 2023 szeptember 15-ig lehet jelentkezni, az elbírálás folyamatos, a benyújtást követő 60 napos határidővel. A futamidő, az elnyert összegtől függően 12 és 48 hónap között változik. További információt az [erzsebetvaros.hu](https://www.erzsebetvaros.hu) honlapon lehet találni.

<https://www.erzsebetvaros.hu/page/joe-vo7-2023-evi-tarsashaz-energiatakarékossagi-es-klimavedelmi-palyazat>

Zöldfejlesztések majdnem egymilliárdért

A Klauzál-tér felújítása, a zöldítés, faültetés is az Energiahatékonysági és Klímavédelmi Alap kiemelt céljai közé tartozik. A növények hozzájárulnak a szmogos levegő tisztításához, védelmet nyújtanak a nyári túlhevülés ellen, elősegítik a felületek vízmegtartó képességének növelését: gátat szabnak annak, hogy egy-egy felhőszakadás után az utcákon áradás hőm-pölyöggön végig. Az önkormányzat 100 millió forintot szán zöld-fejlesztésekre: fásítási programokra, zöldfalak létesítésére belső udvarok és lapostetők zöldítésére, belső esőgyűjtőkre, vízateresztő burkolatokra.

A 2023-as év kiemelt beruházása lesz a Belső-Erzsébetváros tüdejének számító Klauzál tér felújítása, zöldfelületének növelése: erre az önkormányzat már elkülönített 800 millió forintot, a felújítás során a tervező a tavalyi lakossági szavazásnak megfelelő megoldásokat alkalmazza.

Magánszemélyek: vissza nem térítendő támogatás

Erzsébetváros képviselőtestülete lapzártá után vitatja meg azt a pályázati tervezetet, amely lehetővé teszi, hogy magánszemélyek kétféle millió forintnyi vissza nem térítendő támogatást nyerjenek el lakásaik nyílászáróinak cseréjére, az energiatakarékos fűtés-hűtés érdekében. Erre a célra a kerület vezetése már elkülönített 100 millió forintot, sőt, ez túljelentkezés esetén akár bővíthető.

Tavasza Erzsébetváros ingyenes LED lámpacsere programot tervez. A LED izzóknak 80-85%-kal kevesebb energia is elegendő, mint egy hagyományos wolfram izzószálalás fényforrásnak, a LED élettartama pedig ötször-tizenötöször is hosszabb, mint egy hagyományos villanykörte. A LED-ek használatával tehát jelentősen csökkenthető a háztartások villanyszámlája: ha egy otthonban öt 100 wattos és szintén öt 60 wattos izzót cserélünk LED-re, ezzel 28 ezer forintos megtakarítást érhetünk el. Az ingyenes izzócserézés akcióban Erzsébetváros partnere a CYEB cég lesz.

„AZ APRÓPÉNZÉRT IS LE KELL HAJOLNI”

Elfogadták a főváros költségvetését: 2023 kiszámíthatatlan esztendő lesz

Buják Attila

Elfogadták a főváros 2023-as költségvetését. Mire számíthatunk? Kiss Ambrussal, a főpolgármester általános helyettesével beszélgettünk.

Már a 2021-ben elfogadott tervezetet a „vállalás költségvetésének” nevezték. Mit mondjunk akkor az ideire?

– Mondjuk úgy, hogy ez a „túlélés költségvetése”. Arról szól, hogy az energiaválságot, az inflációt, a háborút, a kamatkörnyezet hektikus változásait kellene kivédeni. Az a tét, miként lehet a közszolgáltatások rendszerét – ami mégiscsak mozgatja a várost – működtetni.

A felsorolásból a politikai nyomás kimarad?

– Úgy látszik kezdünk hozzászokni. A világból végül is nem léphetünk ki. Az uniós kormányok partnerként tekintenek önkormányzataikra, megállapodásokat kötnek velük, új jogkörökkel ruházzák fel őket, s az önkormányzat menedzseli a kormányzat faladatait is. Van valamiféle együttműködés. Orbán legfeljebb szorít a preszen. A kedvezmények és elvonások rendszere teljesen átláthatatlan. Nem tudni, ki kap segítséget, ki büntetést. Van ellenpélda a nemzetközi gyakorlatban: Lengyelországban is van ársapka az energiavásárlásban. Kiszámítható, ki milyen rendszerben vásárolhat például áramot. Az önkormányzat megtervezheti a költést és a spórolást is.

Nehéz elképzelni, milyen lehet, amikor egy 1,7 milliós város csődbe megy.

– Ezt nem is akarjuk kipróbálni. Egy technikai csőd fizetéseketelenséget jelentene. Magyarországon nagyobb városokban, Esztergomot kivéve nem fordult ilyesmi elő. De ha Budapest menne csődbe, annak súlyos és hosszútávú következményei lennének. Ha egy ország fővárosa fizetéseketelenséget, azt nehéz a külföldi hitelminősítők előtt kimagyarázni.

Ez egy lélektani játszma?

– Méghozzá kemény játszma. Ha valaki azt gondolja, hogy a csőd nem

történhet meg – miközben folyamatosan jelezzük, hogy baj van – téved. Aki nem hiszi, nézze át a folyószámlakivonatunkat.

A benyújtott költségvetés arra jó, hogy nekivágjanak az új évnél. A mostani évről csak sejtéseik, kalkulációik vannak. Mikor lesz az első előágazási pont, amikor azt mondhatják: na, ezt megúsztuk?

– Március közepén. Addig homályban járunk. Akkor viszont már látni fogjuk, bejönnek-e a bevételek. Nettó befizetői vagyunk az országos költségvetésnek. Ez azt jelenti, hogy a kötelező feladatainkra kapott normatívánál több az általunk fizetett szolidaritási hozzájárulás. Ha elköszönne egymástól a kormány és a főváros, az érdekes eredményt hozna. Ha nem adnának pénzt az idősothonokra és más kötelezően előírt célokra, viszont mi nem fizetnénk meg a szolidaritási hozzájárulást, számszerűen jobban járnánk. Március 15-én befutnak az első iparüzési adóbevételek. Addig kell likviditásba kihúzni. A második mérföldkő a nyár közepe, amikor látjuk az adóbevételeket, tudjuk, miként teljesített Budapest gazdasága.

A kedvezmények és elvonások rendszere nálunk teljesen átláthatatlan.

– Valóban megugrottak az ipari termelői árak. Kérdés, hogy túl vagy alul teljesítenek-e a vállalkozások. Döntő mégis az lesz, hogy miként alakulnak az energiaárak. Fix áron ekkora energiamennyiséget nem lehet beszerezni.

Közhely, hogy az infláció miatt magasabbak lesznek a bevételek.

– Valóban megugrottak az ipari termelői árak. Kérdés, hogy túl vagy alul teljesítenek-e a vállalkozások. Döntő mégis az lesz, hogy miként alakulnak az energiaárak. Fix áron ekkora energiamennyiséget nem lehet beszerezni.

A költségvetés sarokszámait látva (a tervezett hiány 15 milliárd) még az ellenzék nyilatkozatai is lágyak.

Fotó: Merész Márton

– Nekem is vannak súlyos kétségeim. Ha egyetlen szóval jellemezném a mostani tervezetet, azt mondanám: minden bizonytalan. Ezt nem fogjuk elhallgatni. Nem hiszek a hetvenkedő PR szövegekben. (Lásd a kormányfő gazdasági diadalénekét.) 2021-ben négy milliárdot fizettünk kamatkiadásként, most húsz milliárdot kell. És akkor nem beszéltünk a bizonytalan energiaárról. Most az a legfontosabb, hogy fenntartsuk a párbeszédet. Semmi sem működik, ha nem állnak szóba a felek. Dialógusok nélkül még dráma sincs.

A város lényegében folyószámlahitelből él.

– A kifutó évet folyószámlahitelből zártuk.

A költségvetés Achilles sarka a BKV örök vergődése. Ezen politikusnemzedékek mennek tönkre.

– Mégis újra és újra el kell mondani. Az állam 12 milliárddal járul hozzá BKV költségvetéséhez. 2019-ban a város 80 milliárdot tett bele, 2023-ban az állam továbbra is 12 milliárdot ad, a főváros 152-t. A korábbi összeg kétszeresét. A januári béremeléssel, amiről most egyeztetünk, ez még növekedni fog.

Szociális és kulturális intézményeken takarékoskodik-e Budapest?

– Takarékoskodni takarékoskodik, készült cégekre lebontott energiagazdálkodási terv is. De ha tehetjük, semmit nem zárunk be. A gondot azonban „kimozogni” nem lehet, legfeljebb mérsékelni sikerülhet. Nem volt karácsonyi díszkivilágítás, nem járt egy ideig a fogaskerekű. Az aprópénzért is le kell hajolni.

Biodóm viszont van. Félbemaradt, de fogasztja az energiát.

– A projektet a kormány tervezte és egy ideig finanszírozta, majd félbemagyta. Megkaptuk örökségként. Nekünk meg nincs rá pénzünk. Az állagmegóvás költsége minket terhel. Egyelőre a Széchenyi fürdő melegvizét folytatjuk át. Ez ad némi temperáló fűtést.

Most az a legfontosabb, hogy fenntartsuk a párbeszédet. Semmi sem működik, ha nem állnak szóba a felek.

Vidéki városok először a közfürdőket zárták be. Budapest fürdőváros bírja még?

– Bírjuk, amíg nem kerül pénzbe. A turistáknak köszönhetően a budapesti gyógyfürdők

szerencsére nem veszteségesek. Ugyanez áll a műjégpályára is. Erről azt mondtuk, ha bizonyos szint fölé megy az energiaár, nem tudjuk kitermelni. Egyelőre profitot termel.

A járvány és a lezárások után a BKV forgalma megszűnt.

– Szerencsére ezen túl vagyunk, a közönség lassan visszatért. Most, hogy a benzin ár-stopot kivezette a kormány (mint mondták, „a szankciók miatt”) kíváncsi vagyok az első hetek statisztikáira.

Kevés pénzen is össze lehet veszni. Voltak budapesti polgármesterek, akik megjelentek a kormány által meghirdetett „kompenzációs tárgyaláson”. Mások nem mentek el. Önöket hívták egyeztetésre?

– Érdekes módon igen. Láng kormánybiztossal találkoztunk a Városházán. Korrekt szakmai beszélgetés volt, egyelőre fejlemény nélkül. Várjuk

a második kört. Bízom benne, hogy a főváros nem maradhat ki. Nem sajnálom a pénzt egyetlen kerülettől sem. Mindenki tudja, a legnagyobb energiabázis közszolgáltatásokat a főváros finanszírozza. Hangsúlyozom, minden polgármesteri érvelést legitimnek és jogosnak tartok.

Ehhez képest a kormány, élve fölényével, buzgón gyakorolja az oszd meg és uralkodj elvét.

– Mindez elkerülhető lenne az energia-ügyek normatív kezelésével. Megint a lengyel példára hivatkozom: ársapka ott is van, ennyi és ennyi az energia ára. Minden önkormányzatot egységes elvek szerint támogatnak.

Hiánnyal indul a költségvetés. Meddig mehetnek el, hol a határ?

– Működünk, amíg van pénz a számlánkon.

RIPORT A HÁZI GONDOZÁSRÓL

„Amíg érezni tudsz, addig vagy ember”

A kerületi Házi Segítségnyújtó Szolgálat bejárata a Síp utca 3-ban van.

Tizenhat házi gondozó dolgozik itt, évente 170-190 klienst látnak el. A szolgáltatást az itt élők egyre idősebb korban veszik igénybe, amikor már főleg fizikai gondoskodásra és ápolásra szorulnak. A mentális ellátásuk is fontos, a gondozók komoly lelki megterhelésnek is ki vannak téve. Miért vállalják mégis ezt a kemény munkát?

Nehezen kapkodjuk a levegőt, mire felérünk a harmadik emeletre, a Marek József utcai bérházban ugyanis nincs lift. A 90 éves Rózsika néni fürgén nyit ajtót. Ő még bírja a lépcsőzést, bár panaszkodik, hogy mostanában nehezebben jár. De süt, főz, a fiát is ellátja, aki 65 éves és skizofrén. Szinte egész nap az ágyban fekszik, most is a paplan alól néz ránk. Van egy állandó segítőtársuk is, Tánczos Anikó, kerületi házi gondozó. Hetente háromszor jár hozzájuk. Rózsika néni telefonált neki szombaton, hogy megkapta az orvostól a receptet, és csak hétfőn tudják kiváltani. Anikó pedig – aki szintén itt lakik a közelben – kérés nélkül indult a patikába és vitte a gyógyszert. „Ő az én drágám, nélküle semmire se mennék. Ül ide mellém!” – mondja Rózsika néni, és olyan hálással öleli át a gondozóját, mintha az unokája lenne.

Tánczos Anikónak nem Rózsika az egyetlen „fogadott” nagymamája. Naponta átlag hét címre jár, főleg a 80 pluszos idősökhöz. Egyébként 30 éve területi gondozó Erzsébetvárosban.

Másnap a helyi Házi Segítségnyújtó Szolgálatban találkozunk vele, illetve szakmai vezetőjével, Szincsné Horváth Anikóval. Ő húsz éve dolgozik a VII. kerületben, sokáig ő is gondozó volt, 2015 óta a munkacsoportot irányítja. Azt mondja, nemcsak a társadalom öregszik, hanem a gondozónők átlagéletkora is egyre magasabb. Szinte nincs fiatal a pályán, mivel sem erkölcsi, sem anyagi megbecsülésre nem számíthatnak. Pedig a munkájuk komoly szaktudást, fizikai, lelki teherbíró képességet igényel.

Gyakran ágyban fekvő beteghez hívják őket, akit etetni, pelenkázni, fürdetni, mozgatni kell s rendben tartani a környezetét.

A gondozónak leleményesnek is kell lennie, sosem tudhatja, ha belép egy lakásba, mi vár rá. Először mindig a vezetőnő, Horváth Anikó méri fel a kliens állapotát, körülményeit. A jövedelme alapján állapítják meg a szolgáltatás térítési díját, ami maximum 615 forint/óra lehet. Ha szükséges, minden nap mennek hozzá egy órára.

A gondozottak többsége egyedül élő idős ember. Akad, aki évek óta a lábát sem tette ki az utcára, teljesen izolálódott. A házi gondozó az egyetlen kapcsolata a külvilággal. Előfordult, hogy a kollégák bementek egy lakásba, ahol több éve nem szellőztettek, nem takarítottak. Összefogtak, beöltöztek overálba és kitarították mindent. A legfontosabb cél, hogy az idősök minőségi életet élhessenek, ameddig csak lehet. Sokszor nincs is másra szükségük, mint hogy valaki mellettük legyen, meghallgassa őket. „Megosztják velem az örömeiket, bánatukat. Nekem azt is el merik mondani, hogy miben hibáztak, mit rontottak el az életükben, mert tudják, hogy én ítékezés nélkül meghallgatom őket.” – folytatja Tánczos Anikó.

Ez a bizalmi kapcsolat az alapja a gondozói szolgáltatásnak. Anikó említi, arra is volt példa, hogy egyikük megkérte őt: a halála után mondja el az unokájának, hamvasztást szeretne. Az idősök ritkán beszélnek a végakaraturkról a családtagjaikkal, s talán ők sem akarják tud-

másul venni, hogy a mama már megöregedett, nem az, aki húsz éve volt.

Ha Tánczos Anikó belép egy lakásba, mindig jó hangosan köszön. Összeszorul a szíve, ha csend a válasz. A gondozónak arra is fel kell készülnie, hogy mit csináljon, ha baj van.

Hogyan lehet ilyen munkát kiegészítés nélkül bírni? Egy jó csapatban minden könnyebb. Rendszeresen tartanak esetmegbeszéléseket, és mindig számíthatnak a vezetőjükhöz. Anikó jól tudja: nem csak az idősökre kell vigyázni, hanem a munkatársaira is, hiszen óriási lelki terhelésnek vannak kitéve. Miért érdemes ezt mégis csinálni? „Azért, hogy megmaradj embernek – vágja rá Tánczos Anikó – mert amíg érezni tudsz, addig vagy ember.”

És mindent megér az a rengeteg köszönet, amit a klienseiktől kapnak. A gondozói szol-

gálatához sok hálás levél érkezik külföldről is: a hozzátartozók megköszönik, hogy emberségesen és szeretettel bánnak idős rokonukkal. Horváth Anikó meséli, amikor még ő is gondozóként dolgozott, volt egy kedvenc nénije. Egykor munkáügyi volt egy vállalatnál. Megjósolta neki, hogy „meglátod, egyszer még vezető lesz belőled”. Pedig ez akkor még eszébe sem jutott. „Amikor aztán tényleg felkérték a házi segítségnyújtás vezetésére, visszamentem a nénihez, aki azzal fogadott: „Látod, én megmondtam.” Nem tudom, hogyan sejtette meg, hogy az életem változni fog. Már nem él a néni, de a fia minden évben az édesanyja születésnapján hoz nekem egy tortát. Ez volt az anyukája kedvence, és az anyém is. Amikor nagyon elfáradok, mindig ez a történet jut eszembe, és erőt ad a folytatáshoz.” **Sándor Zsuzsa**

IDŐSGONDOZÁS VÁLSÁG KÜSZÖBÉN

„Mindenki magáért felel”

Régóta hajtogatják, most meg is valósítják. Elveszik a kórházaktól az ápolási (köznyelven „elfekvő”) osztályokat, átpakolva a problémahalmazt a pénztelenségben vergődő szociális szférára. Eleve baljós kilátásokat sejtetett a szociális törvény hegymenetben megszavazott módosítása, a törvény szövegébe beszűrődő filozófiai alap. („Mindenki magáért felel és pontum”. A sor végén áll az állam.) És másnap máris arról vitáztak a frakciók, kit lehet a kórházak krónikus osztályairól hazaküldeni. („Lex megdöglés”).

Dózsa Csaba egészségügyi közgazdász, a Miskolci Egyetem Egészségtudományi Karának docense a témát húsz éve kutatja. Érzékelhető eredmény nélkül. Ez jelzés arról is, hogy a demográfiai tényeket figyelve, a hatvanas évek óta látszott, ajánlatos lett volna a trendhez felzárkózni. Ez elmaradt. Végül, ahogy az várható volt, egyetlen dolog változott. A Bajnai-kormány meglépte a nyugdíjkorhatár fokozatos emelését. Ám ettől nem lettek fittebbek a nyugdíjasok.

Alkalmi, összegányolt megoldások persze voltak. Az elfekvő is ilyen. És voltak tanácsai szociális vagy egyházi szeretet-otthonok, házigondozás, nappali foglalkoztatás. Ott volt az eltartási szerződések persorozata. A leépülő idősök aláírásaira vadászó lakásmaffia. A rendszer mindig nélkülözötte a racionális, átgondolt szervezést.

Dózsa szerint a jövő útja mégis az elfekvők fokozatos bezárása. A közokmányokban még

kaptak az idősök gyógyszert, orvosi kontrollt, kosztot, fűtést, pelenkát. A mentális gondozást, a méltóság tiszteletét nem kapták meg. A kórház erre nem is alkalmas.

Az elfekvők bezárása utáni gondozási forma a szakápolás, a rendszerszerű ellátás és a hagyományos idősotthon sajátos kombinációja. Ne gondoljunk kertben sétálgató, kártyázgató

nyugdíjasokra. A szakápolással összevont idősotthon drágább. Mivel a módosított törvény értelmében a gondoskodás nem állami feladat, a forrásokat a betegnek kell előteremtenie. Szerepet játszhat ebben a kötelező biztosítás épp úgy, mint a kiegészítő biztosítások rendszere, az előtakarékoság. Ellentételezésként meg kell határozni a „szolgáltatási csomagot”, amit

a beteg a pénzéért kap. A létrejövő otthon féltúton járna a kórház, a szakrendelői ellátás és a szociális gondozás között. Ideális esetben szakápolási központról lenne szó, mely integrálja az orvosi felügyeletet, a szociális ellátást és az idősök mentális gondozását. Nem kellene a lakót rendelőintézetbe hozni-vinni. Erre azonban valójában nincs sem pénz, sem előzetes tervezés.

A rendszer indítása a költségvetés számára nem elviselhetetlenül költséges. Dózsa Csaba szerint tíz-tizenkétezer fővel, párszáz millió forintból elkezdhető, majd bővíthető, fejleszhető. A fenntartásban szerepet játszhat a térítési díj és az állami normatíva. Mivel sorsokról, életformákról van szó, fontos a körültekintő pszichikai előkészítés. Nem lehet az idősöket „kaszárnyarendszerbe” illeszteni. Az is tény, hogy a kórházi munkának az egészségügyi gyötrelmei ellenére még ma is van presztízse, ethosza. Az idős gondozást anyagilag is vonzóbbá kellene tenni. Dózsa Csaba megjegyzi: ha valamihez, a szervezéshez valóban lehetne uniós pénzt szerezni. A német, a holland és a japán rendszer vonzó példa. A mai helyzet úgy fest, hogy a méltó gondozást, az életből való távozást a szerencse és a társadalmi helyzet határozza meg. Ez dönti el, ki marad a családdal, ki juthat konzolidált magánotthonba, s kit visznek elfekvőbe.

Ami a politikát illeti, hatalmi kérdés, hogy az elfekvők megszűnése után kire marad a rendszer igazgatása. Dózsa az egyházakra tippel, melyek közel állnak a kormányzathoz. Ám félreértés, hogy az idős gondozásban a gondozóház a megoldás. A legjobb az, ha az idős ember szeretetteljes környezetben a családdal együtt élhet. Az önállóság elvesztése trauma. Ahogy az is trauma, ha valaki úgy érzi, létezése a világnak már teher. **Buják Attila**

Szívügyek a hajléktalan ellátásban

Sándor Zsuzsa

A Golgota Ellátó szolgálat munkatársai úgy gondolták, a hajléktalanok társadalmi integrációjához nem elegendők a nappali melegedő szolgáltatásai. Ezért tavaly létrehozták a „Mentés Másként Alapítványt”, és elindították a „Szívügyünk az ember” programot, amely a munkába álláshoz és a lakhatáshoz ad támogatást a rászorulóknak. Eddig hét kliensüknek tudtak segíteni, közülük hatan jelenleg is dolgoznak. Nemrég pályázaton nyertek pénzt a program folytatásához.

Máté István szociális munkás, a „Szívügyünk az ember” program vezetője azt mondja: a Golgota Ellátóban naponta százan is megfordulnak: ételért, ruháért jönnek, mosnak, mosakodnak. A program első szakaszában ki kellett választani közülük azokat, akik valóban motiváltak voltak, hogy állást keressenek, és rendezzék az életüket. Velük rendszeresen foglalkoztak, felkészítették őket az állásinterjúkra, egyeseknek szállást kerestek, másoknak munkát. Készenpénzt egyik kliensüknek sem adtak, és a segítségnyújtást feltételekhez kötötték: például a fedél nélkülinek igazolni kellett, hogy szerződéses munkaviszonya van, és tényleg dolgozik. A programban résztvevőkről videókat forgattak, három már meg is tekinthető a YouTube-on. A szereplők meglepő őszinteséggel beszélnek arról, miért is váltak hajléktalanná.

Lászlót például leginkább az alkohol juttatta az utcára. Már hat éve nem iszik, többször is próbált talpra állni, de a munkahelyein nehezen tudott beilleszkedni. Ám a „Szívügyünk az ember” programban ahhoz is segítséget kapott, hogy pozitívabban viszonyuljon másokhoz, képes legyen az együttműködésre. Ma a Honvédkórház konyháján dolgozik, fekete mosogatóként kezdett, de már jobb munkakörbe került. Hajléktalan élettársát, Csillát is felvették. „Nekünk sikerült kiszakadnunk a hajléktalanságból, mindketten dolgozunk, és együtt élünk a munkásszállón – mondja a portréfilmjében a férfi. – Rengeteget számít az is, hogy megbe-

csülük a munkánkat. Mikor lejártam a nappali melegedőbe, Máté István mindig arra biztatott, ne elégedjünk meg azzal, hogy napról napra ide járhatunk enni, ruházkodni, építsük újra a saját életünket. Erre mindenki lehetőséget kap, aki részt vesz a programban.”

László élettársáról is készült videó: Csillának gyerekkorától nehéz sors jutott, három éves korában került állami gondozásba. Intézetekben nőtt föl. Amikor Istvánék megismerték, már hajléktalanként élt az utcán. Pedig, ahogy el is mondja magáról a videóban: „Imádok dolgozni, pörögni, rendmániás vagyok.” Visszajár még a nappali melegedőbe, de már nem szorul rá arra, hogy enni adjanak neki. „Vendégként

járok oda, Istvánék miatt. A beszélgetéseink ma is mindennaposak” – mondja Csilla.

Györggyel személyesen is találkoztunk egy budai bevásárlóközpontban. A jól öltözött középkorú férfiról senki nem gondolná, hogy nemrég még a Margitszigeten élt hajléktalanként. De miért kerül ilyen helyzetbe egy diplomás ember? György élete sikeresen indult, annak idején fölvetették harci pilótaképzésre, de el sem kezdte az iskolát. Később viszont építésmérnök lett, jól keresett, megnősült. Fele-

ségével albrétben laktak, ám imádott bulizni, szórta a pénzt, ivott. A felesége nem sokáig bírta mellette. Elváltak, és György folytatta tovább – ahogy ő fogalmaz – léha életmódját. Alkalmi munkából élt, elszakadt a mérnöki pályától is. Dolgozott segédmunkásként Angliában is, hazajött és buszvezető lett, majd azt is otthagyta. Pénzért adott vérplazmát, és a Golgota nappali melegedőjébe járt enni. Hajléktalanszállóra nem akart bemenni, így kötött ki a Margitszigeten. Előfordult, hogy arra ébredt: csupa vér, kirabolták. És nem tudta, mi történt vele.

Jöttek a hidegek, elegendő volt már mindenből, normális életre vágytam. Újra jelentkeztem a busztársaságnál, ahol korábban dolgoztam, és szerencsére felvettek. Amíg nem kaptam meg az első fizetésem, Istvánék biztosították az étkezésemet. Inkasszó volt a bankszámlámon, részletfizetést kértem, és segítettek az első három hónapot kifizetni. Sikerült ingyenes szállást találni, így a fizetésemet félre tudtam tenni, és összegyűjtöttem annyi pénzt, hogy kivegyek egy albrétet. A párommal lakunk itt. A legnagyobb segítséget számomra az a lelki támogatás jelentette, amit Istvánéktól kaptam.

György szerint a hajléktalanoknál a mentális problémák okozzák a legtöbb bajt: „elvesztik a reményüket, elhagyják magukat, feladják a küzdelmet, hogy változtassanak a sorsukon. Pedig nem az az erős ember, aki mindig a topon van, hanem aki képes a földről felállni.”

Ajándékutalvány minden idősnek, minden gyereknek

A hatalmas áremelkedések miatt sokan aggódva várták a téli ünnepeket: miből telik majd karácsonyi ajándékokra, és ha kiköltekeznek, mi lesz velük januárban? Az Erzsébetvárosi Önkormányzat igyekezett segíteni azoknak, akiknek a legnehezebb. Az itt élő nyugdíjasoknak és a gyerekeket nevelő családoknak. Ezért fejenként tízezer forintos ajándékutalványt adtak át a 65 év feletti lakosoknak, illetve a 18 év alatti kiskorúakat nevelőknek. Gyermekenként járt az utalvány, amelyet az ország bármelyik Lidl áruházában beválthatnak három évig.

A kerületben majdnem 14 ezer lakost illetett meg az ajándékutalvány – 8700 nyugdíjast, és több mint 5000 kiskorút – segélyezésükre 141 millió forintot költött az önkormányzat. Karácsony előtt, a két ünnep között, illetve még január 9 és 12 között is osztották az utalványokat Erzsébetvárosban, összesen 5 helyszínen. Nem kis feladat volt megszervezni, hogy ennyi át-

vételi ponton, ennyi embert kiszolgáljanak. Az önkormányzat és a Bischitz Johanna Integrált Humán Központ munkatársai vállalták, hogy a pihenőidejükben is bejönnek dolgozni. Nagy nyomás volt rajtuk, mert mindenhol kigyózó sorok váraakoztak az utalványokra. Az Erzsébetvárosi újság munkatársaként én is beálltam önkéntes segítőnek december 29-én a Családsegítő Központ Fejlesztési Centrumában. Már a 10 órás kezdés előtt tolongtak az emberek a Hutyra Ferenc utcai bejárat előtt, és délben még nem látszott a sor vége. A Fejlesztési Centrum munkatársai türelmesen állták a rohamot, helyet kínáltak az időseket, a kisgyerekeseket. S bár kezdetben hallani lehetett némi morgást a tömegben, hamarosan mindenki megenyhült látva, hogy az utalványosztók profin végzik a dolgukat. Ami pedig egyáltalán nem volt könnyű, mivel minden egyes személynél a nevet és a címet ki kellett keresni a könyvnyi vastag címjegyzékből, egyeztetni az adatokat. Sokan nem tudtak személyesen eljönni az utalványokért, ilyenkor nem csak a távollevők, de a megbízottak iratait is ellenőrizni kellett. Pár órányi adminisztrálás után már kezdtek összefolyni a betűk a szemem előtt, és csak jöttek-jöttek az emberek. Fáradtságunkat látva egyre több kedves szót kaptunk.

Köszönjük az önkormányzatnak, hogy gondoltak ránk, és Boldog Új Évet maguknak is! – ismételtgették hálásan a sorban állók.

Persze akadt lehetőség beszélgetésre is. Az egyik néni fáradtan ücsörgött a széken, fekete kabátban, kendőben. A szemét törölgette. Elmondta, koronavírusban halt meg az ura, ez volt az első magányos karácsonya. A kisnyugdíjából alig tud megélni. „Akkor jól jön most ez az ajándékutalvány, mit vesz magának a néni?” – kérdeztem. „Magamnak?” – nézett rám csodálkozva – az unokáim külföldön élnek, hamarosan jönnek haza, nekik veszek majd valamit. Imádják a magyar szalámit és a csokoládékat.”

Egy tíz év körüli kisfiú unott arccal álldogált a sorban, apja szöözönét egykedvűen hallgatta. Csak akkor csillant fel a szeme, mikor megtudta, hogy játékokat és színesceruzákat is lehet venni az áruházban. Imád rajzolni, képzőmű-

vészeti középiskolába szeretne majd menni, és éppen kifogyott otthon a színeskészlete.

„Nekem négy gyerekem van.” – mondta egy tagbaszakadt középkorú mérnök – az iszonyatos energiaárak miatt, kénytelen volt pluszmunkában gázszerelest is vállalni. Tanult mestersége ez is. „Az ám a jó szakma, lehetne akár a Nemzet Gázszereleje is!” – élcelődött vele egy másik sorban álló. A mérnök bosszúsán legyintett. Annak azért örült, hogy a négy gyerek után 40 ezer forintnyi utalványt kap. Alapvető élelmiszerekre költi: ennyi éhes szájat nem könnyű jóllakatni.

Az egyik asszony megjegyezte, ő az Erzsébetváros Hírei Facebook oldalon olvasott az utalványokról, és nem értette az elégedetlenkedő kommentelőket. „Ilyen a természetük, ezek az emberek mindent kritizálnak, mindenben találnak valami kifogást. Sajnálom őket.” – mondta.

Dr. Oláh Lajos, Erzsébetváros országgyűlési képviselőjének összefoglalója

Inflációs mélypontok

Az infláció mértékével kapcsolatban különféle statisztikák különféle adataiból következtetünk egy eredményre. Egy számra. Egy százalékos értékre, ami azonban igen távolról közelít a valósághoz. Amikor a saját valóságunkba férközünk be az áremelkedés, a pénz értékének csökkenése, akkor túlélő üzemmódba kapcsol mindenki, és nem matematikai képletek értelmezhetetlen átlagolt végeredményének elemzése, csak a megoldáskeresés a lényeges.

Erzsébetváros országgyűlési képviselőjeként részt veszek parlamenti, pártbeli és -közi, kerületi egyeztetéseken, figyelem a KSH adatait. Harmadik ciklusban képviselem a kerületet, jól ismerem a helyi adottságokat, és tudom, hogy az éves átlagos infláció mit jelent mindazok számára, akik bérből, fizetésből, nyugdíjból élnek. Ehhez nem szükséges nemzeti konzultáció. A Demokratikus Koalíció képviselőjeként a megoldásokat keresem, ahhoz azonban, hogy tisztességes megoldások szülessenek, először szembe kell nézni a valósággal. Nehéz évünk volt, de még nehezebb jön...

KÖZPONTI STATISZTIKAI ADATOK

„2022. decemberben a fogyasztói árak átlagosan 24,5%-kal haladták meg az egy évvel korábbit. Az elmúlt egy évben a háztartási energia és az élelmiszerek ára emelkedett a leginkább.”
<https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/far/far2212.html>

Áremelkedés az előző év azonos hónapjához képest

Január	7,9%
Február	8,3%
Március	8,5%
Április	9,5%
Május	10,7%
Június	11,7%
Július	13,7%
Augusztus	15,6%
Szeptember	20,1%
Október	21,1%
November	22,5%
December	24,5%

ÉLELMISZER-ÁR ROBBANÁS

Sajnos minden statisztikai adat azt mutatja, hogy lassan világelőlk vagyunk az inflációban. A közel 50%-os élelmiszer-árdrágulás pedig mindenkit érint. Az ársapkás gazdaságpolitika láthatóan csődöt mondott, az orbáni infláció önmagát gerjesztő folyamattá nőtte ki magát. Az élelmiszerárak robbanásszerű emelkedését nem azok érzik meg, akiknek a homár, a pezs-gő a napi fogyasztási termék. Idézem a KSH adatait: 12 hónap alatt az élelmiszerek ára átlagosan 44,8%-kal emelkedett!

Éves áremelkedés (KSH) 44,8%

Kenyér	81,1%
Tojás	82,7%
Tejtermékek	79,2%
Édesipari lisztesáru	71,0%
Szárítottészta	70,8%
Baromfi-hús	51,5%
Sajt	83,2%

ENERGIA- ÉS ÜZEMANYAGKÖLTSÉGEK

Önkormányzati képviselőtársaimmal folyamatosan monitorozzuk a kerületet. A kerület rezsiváltsággal kapcsolatos intézkedései olyan gazdaságpolitika részeként születtek meg, amely szociális rászorultsági alapon segíti a rászorulókat, lakossági, közösségi és intézményi formában is ösztönzi az energiahatékony korszerűsítéseket. Hogy mennyire fontosak ezen intézkedések, azt az is jelzi, hogy egyre többen fordulnak az önkormányzathoz segítségért.

A háztartási energia átlagosan 55,5%-kal drágult, a vezetékes gáz ára 97,8, az elektromos energiáé 27,8%-kal nőtt. Az üzemanyagok áremelkedése mindenre hatással van, a szolgáltatásokra, a gyártásra, a mezőgazdasági termelésre, az áruszállításra. Azzal érvelni, hogy a szomszédban dúló háború miatt ilyen magasak az üzemanyag és energiaárak azért nem ésszerű, a kormány által is megszavazott uniós szankciók egész Európát érintik és sehol

nincs ekkora megélhetési válság, mint hazánkban. Az adatok egyértelműen mutatják, a forint elértéktelenedése már a háborús helyzet előtt kezdődött...

A PÉNZTÁRCÁNK

Nyugdíjmelés	15%
Élelmiszer drágulás	44%

Az áremelkedéseknek van egy másik oldala is, az pedig a pénztárca tartalma, a havi jövedelem. A nyugdíjak emelését felzabálja az infláció, a gyermeket nevelők családi pótléka 2008 óta gyakorlatilag befagyott. Pedagógusaink közel 1,7 millió gyermek és fiatal nevelésében, tanításában vesznek részt. Egészségügyi szakdolgozóink, ápolóink nélkül nincs egészségügyi ellátás, rendőreink nélkül nincs közbiztonság. A közért végzett munka egyértelműen alulbérezett, jogos igényük a tisztességes jövedelem. Az emberöltőt ledolgozó nyugdíjasok megélhetése olyan társadalmi kérdés, amit nem lehet megoldani azzal, hogy áthárítom a felelősséget az egyébként is megélhetési válságban élő lakosságra. A fiatalok lakhatási kérdéseire nem megoldás a babaváró és a CSOK plusz bevétellel kecsegtető csapdaajánlata, irgalmatlan áremelkedést okozott a lakáspiacon és az építőiparban.

Az inflációs válsághelyzetet a kormány nem tudja kezelni, a látszatintézkedések helyett való megoldásokra van szükség.

Kérdése, javaslata, észrevétele van?

BESZÉLJÜK MEG!

E-mail: drolahlajos@dkp.hu

Telefonszám: 06 30 709 1102

Keressen Facebook-oldalamon is!

Kóstoló a jövő egészségügyéből

Lezárult egy példaértékű egészségügyi projekt, amit sikertörténetnek könyvelhet el Erzsébetváros. A szeptemberben indult, Budapesten is egyedülálló pályázati program részeként a kerület lakói ingyenesen vehették igénybe dietetikus, gyógytornász, masször, pszichológus szolgáltatásait, forradalmian új távdiagnostikai eszközök segítettek az ellátórendszerben.

A K11-ben tartott záró rendezvényen dr. Badacsonyi Szabolcstól, a VII. kerületi egészségügyi kooperációs team vezetőjétől megtudtuk: a folytatásra pályázatot adott be az önkormányzat, a főváros támogatja a kerület törekvéseit, de kormányzati szinten még nincs döntés a folytatásról.

Az „Emelt szintű praxisközösségek szakmai és infrastrukturális megalapozása Erzsébetvárosban” című pályázati program három és fél hónap után befejeződött.

A projektet lezáró rendezvényen elhangzott, hogy több mint 200 pácienszt regisztráltak, több mint 100 vizitet bonyolítottak le szeptember óta, és óriási érdeklődés volt az igénybe vehető szolgáltatások iránt a Peterdy utca 16-ban. A pszichológus 60 pácienszt fogadott, a gyógytornászok 400 tornát tartottak, a dietetikus 130 alkalommal segített táplálkozási témában a krónikus betegségekkel küzdőknek.

A program egyik legnagyobb eredménye, hogy működési engedélyt kapott Erzsébetváros első emelt szintű praxisközössége, amelyhez hét kerületi orvos csatlakozott. T. Zs.

Bontásbotrány a Garay utcában

Botrányosan rosszul szervezett munkálatokat sikerült leállítani a Garay utca 36-ban. A bontási területet nem kerítették el, így a járdát kosz, törmelék borította, a sítben botladozott kismama, gyerek, idős. Amikor egy nagyobb falszakaszt döntöttek le, a munkások csak egy farostlemezt tartottak a parkoló autók elé, hogy a felpattanó vakolat és tégladarabok ne okozzanak nagyobb kárt. Az egyéb bajok mellett szinte már eltörpült az a hiányosság, hogy a cégnek nem volt területfoglalási engedélye, a szabályokat megszegve nem írták ki, hogy ki a munkálatok megrendelője, kivitelezője, építészvezetője. A vidéki vállalkozót nem menti, hogy fővárosi tapasztalat nélkül látott munkához, mintha csak egy tanyasi épületet bontana. Így azután, amikor nagyobb épületrészek dőltek le, remegtek a csillárok három házzal arrébb is, egy szomszédos épület falán megrepedt egy százéves homlokzati elem.

A lakók Nagy Andreához, önkormányzati képviselőjükhöz fordultak, akinek több napos utánajárással sikerült leállítania a szakszerűtlen bontást. Andreát arra kértük, ossza meg

tapasztalatait: mit lehet tenni akkor, ha olyan munkálatok közepén találjuk magunkat, amely veszélyezteti testi épségünket, gépkocsinkat, vagy ingatlanunkat.

Fontos tudni, hogy minden közterületi szabályszerűség esetében, tehát akkor is, ha az építkezés nincs elkerítve és a járdát törmelék borítja, a kerületi rendészet illetékes. Az Erzsébetvárosi Rendészeti Igazgatóság 24 órás ügyeletet tart, telefonszámuk: (1) 461 9040. Az építési szabályok megszegésének ügyében a fővárosi kormányhivatal Nyugat-Pesti Építészeti és Építésfelügyeleti Osztályához lehet fordulni. Telefonszámuk (1) 896 6549. Az ottani ügyintézők szolgálatkészek, de túlterheltek, így némi türelemre azért szükség lesz, míg ellenőrzik a munkálatokat. Andrea azt is hozzátette: ha kár ér minket, mielőbb készítsünk fényképeket és jegyzőkönyveztesük az eseményt. A kivitelezők általában maguktól fizetnek, ha bizonyítani tudjuk, mi történt: maguk is tudják, hogy ha perre kerül sor, az végül többre kerül nekik. És persze a lakókörzet képviselőjét mindenképpen érdemes értesíteni! B. J.

BLAHA MINDIG LESZ

Egy régi adósság

Ötvenöt éves történetről van szó. Ötvenöt évig nem változott a VII. és a VIII. kerület összekötő és elválasztó, felújított Blaha Lujza tér. Mivel mindkét kerület (Erzsébetváros, Józsefváros) lakói térhasználók, az avatáson Karácsony Gergely főpolgármester mellett mindkét kerület polgármestere Niedermüller Péter és Pikó András is részt vett.

Az ötvenöt év kihagyás jelkép. Az esetlegesség, a „nagy tervek”, kis halogatások, bosszúk és ellenbosszúk időkerete. Mert a Blahát – történet bármilyen – a pesti közemlékezet a felrobbantott Nemzeti Színház imázsához köti. Ezt mindig megemlékítik. „Ez az a tér, melyen az a valami nincs ott”. Már nem mindenki tudja, hogy mi nincs ott, de nincs ott. Ami a Blahán volt, ideiglenes volt, míg el nem készül az igazi, a nagy mű. Így vándorolt a történet rendszeről rendszerre (a robantás óta kettő is megbukott) téglajegy kampányokon, nemzeti gödrökön, igazgatócseréken át. Közben nagyot változott a világ Sarlós Istvántól a Fővárosi Tanács elnökétől Vidnyánszky Attiláig, a Nemzeti Színház mostani igazgatójáig.

A jelenlegi városvezetés az első, amely felmérve a lehetőségeket, megpróbálta összefoglalni, újrakezdeni a történetet. Van egy zsúfolt

kereszteződésünk, koszos aluljárónk és egy forgalmas buszmegálló. Innen indulunk. A főváros három zebrát festetett fel, fákat ültetett jelezve zöld elkötelezettségét. Kicsérítették a térköveket, a valaha volt színházat idéző, bordó székeket hozták. A tér definíciója most találhatóság. Minden irányból könnyen megközelíthető. „Kölcsönadom a CD-t, fussunk össze valahol a Blahán.”

Esik. Kevesen jöttünk el az avatásra. Ötvenen? A körúton dübörög a hatos villamos. A Rákóczi befut a hetes. A munkálatok elvégezve, az elektromos hálózatot január végéig tesztelik. Néhány apró kiegészítés (az új-régi szökőkút) még nem működik. Látványosabb lett volna, tekintettel a fákra, az avatással tavaszig várni. De miért várjunk négy hónapig? A felszín alól már elhordták a Nemzeti ötvenéves sittyét.

A sajtótájékoztatón mondta Karácsony: „a fejlesztéssel a Főváros adósságát törleszt”, évtizedekig senki sem foglalkozott a térrel. Ötvenöt évig nem volt városvezetés, amely ne ígerte volna. A hiányt, a tér funkcionálküliségét Karácsonyék intenzív zöldítéssel próbálják kitölteni. A főpolgármester a sztorit lezárva mondta: végzetes hiba volt a Nemzeti lebontása épp úgy, mint a tény, hogy a Rákóczi útból autópályát csináltak, beeresztve a forgalmat a város szívébe. De most már innen indulunk. Legyen a tér találkozóhely, ahol üldögni, beszélgetni is lehet. Hogy is szól valaha a híres kuplé? „Hétre ma várom a Nemzetinél, ott ahol a hatos megáll...” A hatos még megvan.

– De nemcsak közlekedni akarunk a városban. Élni és találkozni is – mondta a főpolgármester, aki a kormány támogatását is köszöni. (Egymilliárd forinttal járult hozzá a kormány a Blaha dizájnhoz.) Biztató jel a hideg eső ellenére, hogy a megnyitóra Láng Zsolt, a „Középmagyarországi Gazdaságfejlesztési Zóna komplex fejlesztéséért felelős kormánybiztos” is eljött. Dicséri a teret, kritikaként megjegyzi, neki hiányzik a hetes busz előtt egy fedett buszmegálló. Ám ez pótolható.

A fejlesztés másfél éve indult, érintette a Blaha felszínét és az aluljáró fődémszigetelését. Az aluljárót nem akadálymentesítették (lásd interjúmat) nyilvánvaló takarékosági okból. Az aluljáróhoz a fődémszigetelést leszámítva nem nyúltak. A munka a válság körülményei között bruttó 3,68 milliárdot emésztett fel, 2,68 milliárdot tett bele a város, egymilliárdot a kormány. Létesült három zebra, ünnepeként az emberi méltóságnak: nem szükséges a gyalogost a föld alá kergetni. Cserélték az aluljáró mennyezetét és a teljes közműhálózatot. Ha az ember körülnéz a téren, látja az egykori Nemzeti színes tégláiból kirakott körvonalait, hogy legyen oka nosztalgálni is. A gombakútnál

szobrocskák utalnak a dicső színházi múltra. A bordó széksorok ezt idézik.

A vezetés filozófiai önkifejezése mégis a növénykasztrációba ültetett 56 fa és több díszcserje. (Egyszer majd 89 fa lesz.) A fákat faverem ráccsal vették körül, a talajcsere révén gyorsabban fejlődnek. A lepusztult parkolók helyén a Corvin előtt fasor lesz: a fásítás csökkenti a Körút és a Rákóczi út zajterhelését. Amikor nyáron fölfestették a zebrát, az aluljáró szinte kiürült. Most az megy le, aki metróval utazik. Az aluljáró különben fekete lyuk, gyéren megvilágítva, pályázhatna a legkoszosabb aluljáró-

Új tér, régi emlékek

Szűcs Édua rajza

Blaha: a régi-új találkahely

Balogh Samu várostervezőt, a főpolgármester kabinetfőnökét kérdeztük

Nem tobzódik a főváros a látványos beruházásokban. Idén nem is indul új fejlesztés.

– Azért ne essünk túlzásokba. Nem tagadva, hogy a főváros költségvetési helyzete rossz, amit tudunk, megteszünk. Az egyik terv a Blaha Lujza tér rendbetétele volt. Az elektromos berendezések vizsgálata utómunkálatként zajlik, de lényegében megújult a tér. Tavaly fejeztük be a püspökfürdői parkot. A Lánchíd felújítása folytatódik, és ne feledjük: idén adjuk át a harmadik metró újabb szakaszait. Az is régi adósság, a legnagyobb fővárosi beruházás.

Budapest ezer sebből vérzik, miért került a Blaha felújítása a prioritások élére?

– A Blaha Lujza tér tényleg szörnyen nézett ki. A főváros évtizedek óta ígerte, hogy rendbe hozza, nem lehetett halogatni.

Műszaki tartalmukban egyszerűsített terveket valósítottak meg.

– Tény, hogy kisebb összegből gazdálkodhattunk. Kivettünk olyan elemeket, amelyek a tér használhatóságát nem segítették, de milliárdos kiadást jelentettek volna. A zebra helyreállítása, mondhatjuk úgy is, „filozófiai kérdés”. Arról szól, hogy kinek van elsőbbsége a világban. A gyalogosnak vagy az autósoknak.

Az aluljáró ritka ronda, hogy egyszerűen fogalmazzak.

– Elismerem, az aluljáró ma is rossz állapotban van, nem kis részben a fővárost sújtó kormányzati elvonások miatt. Felül elbontottuk és kicsértük a szigetelést. Legalább nem ázik be. Ezt a kiadást nem lehetett halogatni.

Most a Blaha a legzöldebb fővárosi csomópont?

– Ez volt a terv. 89 fa lesz a téren a bokrok, cserjék mellett, a lepuztult parkolók helyén. A talajcserevel ügyeltünk arra is, hogy gyorsan fejlődjenek. A munka elkezdésekor szembesültünk azzal, hogy a tér alá tömték a felrobbantott színház sittyét. A talajt is ki kellett cserélni.

De ez jobb is, egészségesebben fejlődhet a fák gyökérzete. Ez fontos, mert a hatalmas forgalom zaja nemcsak az embert, a fát is terheli.

Karakterét tekintve milyen most a tér? Forgalmas, de zöldebb kereszteződés?

– Találkahely, ahol üldögni, beszélgetni is lehet.

Az aluljáró akadálymentesítése elmaradt.

– A zebra sokat segít. A lift különben csak az aluljáróig tudott volna lemenni. A metró ügyét nem oldotta volna meg.

PR szempontból látványosabb lett volna, ha tavasszal adják át, mikor már rügyeznek a fák.

– És négy hónapig halogattuk volna?

BLAHA LUJZA TÉR

A Nemzetivé lett Népszínház

(Részlet N. Kósa Judit *Nagykörút – Történelmi séta Pest főutcáján c. könyvéből*)

A térképeken már létezett, de a valóságban nyoma sem volt még a Nagykörútnak, amikor a Népszínház díszes palotája a semmi peremén egyszer csak megszületett.

Elképzelni is bajos, hogyan festett akkor a mai Blaha Lujza tér környéke. A Kerepesi út amolyan országút, a Kertész utca torkolatában a fehér útszéli kereszt, ahol a temetési menetek még egyszer, utoljára megállnak fohászni a város peremére vezető, hosszú út előtt. A Sertéskereskedő – majdan a Népszínházról elnevezett – utca és a Bodzafa utca találkozásánál egy sáros kis tér, bódékkal és lacikonyhákka megrakva. Kifelé a mértékhteleítő hivatal háza és gőzfavágó telep; a város felé meg egy hatalmas, földszintes ház, sárga falú és roskatag, a Kassalikeként is gyakran említett Kassalikeké, erősen kikapaszkodik a Kerepesi útra. Mögötte pedig a hasonlóan ódon Rókus van ugyancsak útban.

Sokféle véletlenre volt szükség ahhoz, hogy pont itt szülessék meg Pest második magyar nyelvű színháza, a népies ízű szórakoztatás fellegvára. Még a hatvanas évek végén horgadt fel az igény a Kávéforrás asztaltársasága körében, hogy a budai Népszínház mintájára Pesten is kapjanak saját épületet a könnyedebb zenés műfajok.

(...)

A Népszínház legendáriuma szerint Steiger Gyula volt az, aki a térképet bújva rábukkant a megoldásra: a szabályozási ábrán meglátta ugyanis, hogy a majdani körúthoz a mértékhteleítő hivatal előtt, a Bodzafa és a Sertéskereskedő utca csúcsában, a Kerepesi útra nézőn hozzá van kapcsolva egy elképzelt tér. Ha tehát ezt ingyen megkapják, akkor a körút miatt amúgy is bontásra ítélt hivatal telkéből egyelőre csak egy darabot kell megvenni, máris megvan a hely a Népszínház számára, és az operai telek árából befolyó 500 ezer megmarad az építésre. Tér pedig lesz majd a színház belvárosi oldalán, hiszen a Kerepesi út bulvárdírozásakor úgyis le kell majd bontani a Kassalike-házat és a Rókusist.

Mivel a krach miatt leállt építkezések láttán amúgy is főtt a főváros, a kormány és a Közmunkatanács feje, ebbe a megoldásba mindenki belement. Az alapítók felkérték a bécsi Fellner és Helmer céget, hogy tervezzék meg az új színházat, a kivitelezés jogát pedig Buzzi Bódog és Kéler Napóleon nyerte el. S némi vita után az is eldőlt, hogy költség-hatékonysági okokból – hogy a mértékhteleítőt egyelőre ne kelljen lebontani -, a színházat megfordítják, és így csak a hátsó homlokzata néz majd a körútra, a főbejárata pedig a város felé. Ezután viszont már ment minden, mint a karikacsapás: 1874. március 12-én kezdték meg az építkezést, és a következő év október 15-én meg is tartották a bemutató előadást.

A megszülető épület tényleg impozáns lett. Csak a színpada csaknem 23 méter széles és 12 méter mély, a pincétől a padlásig képes volt befogadni 2300 nézőt, több száz zenészt és játszózt – állatokat is beleértve -, volt benne légfűtés, gázvilágítás és folyóvíz. A színházterem fehér és arany színben pompázott, a páholyok és a székek meggyiszínű kárpittal voltak bevonva, az uralkodói páholy díszítése egyenesen Fellner építés ajándéka volt, de a fővárosi előkelőségek és a színészek díszpáholya sem volt kevésbé előkelő. A terem közepén egy óriási gázcsillár szórta a fényt,

s bár a bérbe adható pavilonokat végül lehagyták a színház két oldaláról, a homlokzat szobordíszei elkészültek.

Más kérdés, hogy ez a világvárosi csoda sajnálatos módon egy sáros faluból emelkedett ki. Ahogy a Pesti Napló az átadáskor leírta: „A népszínház két oldala máris egész szabadon áll, egyik a kerepesi ut felől, másik két utca torkolatos öblében, párhuzamban a sertéskereskedő-utcával, melyet most népszínház-utcának neveznek. A homlokzat előtt szűk utca-kör szorong, de a Kassalike-ház kisajátítását már elhatározta a város. Mig ez meg nem történik, a fő homlokzat elé nem is lehetett kiépíteni a kocsik megálló helyét, nehogy az utcai közlekedés akadálya legyen. Két oldalt építettek tehát a kocsik számára kiszálló és fedett helyet. A hátsó rész, ahol körút fog elmenni, most mindössze csak körüljárható, és a szűk ösvényt léczes kerítés választja el a mértékhteleítő udvartól.”

De talán ennél is nagyobb baj volt, hogy a bemutatkozó előadás a király jelenlétében megbukott, így Rákosi Jenőnek – aki más alkalmas jelentkező híján vállalta el az igazgatást – valamit nagyon gyorsan ki kellett találnia: hiszen nemcsak a nemzeti jellegű kulturális szórakoztatás, hanem az éves bérleti díj és a visszafizetésre váró építési adósság terhe is az ő vállát nyomta. A Nemzeti Színházzal kötött, tízéves „műfajmegosztási” szerződés szerencsére az ő hatáskörébe utalta a népszínműveket és az operetteket, és ez a színpadra vitt látványosságokkal – például az élő elefántot is felvonultató Verne-regény adaptációval – együtt már megfelelő alapot teremtett. Az átszerződő Blaháné pedig úgy húsz évre megoldotta a többit.

(...)

A metró pedig idővel magát a színházat is elsodorta a Blaha Lujza térről. Az építkezés újraindulása után jó darabig nem lehetett biztosat tudni a sorsáról, de a mélyben igen rossz talajviszonyok között folyó munkák tovább rontották az amúgy is elhanyagolt épület állapotát. S mivel a Nemzeti befolyásos vezetői sem emelték fel elég erőteljesen a hangjukat érte – hittek abban, hogy hamarosan csodás új színházpalotát kapnak a Városliget szélén -, 1964 februárjában Sarlós István, a főváros első embere bejelentette, hogy lebontják. A végső robbantásra, amely sok tízezer budapestinek lett örökre beégett emléke, a következő év márciusában került sor.

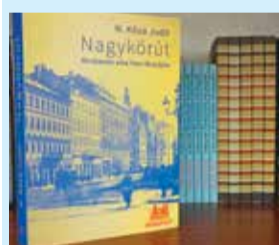
ró díjra, habár ebben akadnak versenytársai. Szerencsére már nem ázik be. Megújult a térről nyíló Somogyi Béla utca. Ott működött valaha a legendás Szikra Lapnyomda. Ott nyomtatták a sajtótörténeti hibát Sztálin nekrológiájában. („Mély megrendeléssel.”) A frissen nyomott Népszportot a Blahán már éjfélkor árulták. Ennek történeti vonatkozásai vannak. A Somogyi Béla elején zajlott az ötvenes évek első tömegszünetje a veszített berni finálé után. A tömeg kétségbeesve várta Sportját, remélve, hogy amit a Szepesitől délután hallott, nem igaz. Az aluljáróban éjjel néha sorok kígyóztak újságért.

A Blahához több anekdota is kötődik. Ide vontatták át Sztálin szobrát 1956-ban drótkötélen a Csizma térről. A lakosság lángvágóval hógattá. A legenda szerint a neves színész, P.S., némi jattért teherautón a szobor kézfejét kertjébe szállíttatta. A bukás után, hogy a csíny rejte maradjon, kénytelen volt a kezét díszcserejjel körbeültetni. Nem állunk jól a történet igazáért. De a helyi bohémek (főleg színészek) nagyobb száma miatt a tér mindig anekdoták gyűjtőhelye volt.

És ne feledjük, a Nemzeti mellett a tér számos fontos épülete kihullt az idők rostáján. Eltűnt az EMKE kávéház, helyén bankfiók áll. Az Erzsébet körút 1-3-ban 1960-tól működött az első pesti Éjjel-Nappal Csemege. És eltűnt a sajtóház (Szabad Nép székház). Ami a helyén épült, cseppet sem elegánsabb. A robbantómester, Sarlós István megérthette az új Nemzeti felépítését. Az sem lett szebb, mint patetikus elődje. Sőt. Erről azonban döntsön a közönség.

A Blaha története folytatódik.

Buják Attila

Történelmi séta Pest főutcáján

N. Kósa Judit tollából megjelent egy vastag és jelentős könyv, amely kerületünk legfőbb ütőerét, a Nagykörutat ünnepli. A kötetel kapcsolatban az erzsébetvárosiaknak több okuk is akad az örömrre: a várostörténész szerző kerületünk tősgyökeres lakója, ízig-verig lokálpatrióta, ráadásul az Erzsébetvárosi Értéktár Bizottság tagja.

Kezdjük talán azzal, itt van végre egy könyv, amit gondosan megterveztek (Pintér József érdeme). Aprólékosan és gondosan válogatott, sőt frissen is készített fotóanyag (Erdős Dénes munkája) kíséri a jól tagolt, alcímekkel bőven ellátott szöveget. Elsőre ugyan meglepő, hogy nincsenek lábjegyzetek, de gyorsan kiderül, nem is nagyon hiányzik, van viszont aprólékos név- és tárgymutató, valamint általános forrásjelzet. Szerzőnk azt is pontosan jelzi, hogy melyik épületről, mit, s mikor írtak az egykori hírlapok.

A kötet lényegét leírni roppant egyszerű, aprólékosan elmeséli azt a folyamatot, ahogyan a nagy bulvár felnőtt a kiskertek helyén. A súlyos kötet minden sora mögött irgalmatlan kutatómunka és hatalmas forrásanyag áll. Arról nem beszélve, hogy az elmúlt idők történelmi megírhatóak rendkívül precíz szárazsággal, illetve soronként csigázva az érdeklődést. Itt szerencsére az utóbbiról van szó.

A 400 oldalas kötet pontosan felépített terv szerint kalauzol bennünket. Előbb megismerkedünk a Nagykörút születésének körülményeivel, persze azzal is, amiről már sokan hallottak, miszerint hajózhathánk egy csatornán is, ha eleink másként döntenek. Természetesen kiderül, hogy kerületünk az elsőség, hiszen a Nagyörút legelső háza, hol másutt, mint a leendő Erzsébetváros területén állt, erről Gerő Ödön (Viharos) 1906-ban még beszámolt a Pesti Napló hasábjain.

A következő részben három olyan családdal ismerkedhetünk meg, akik bérházat építettek a körúton, majd bekukucskálhatunk a falak mögé, kik, mikor, milyen körülmények között lakták a körúti palotákat. A továbbiakban két remek vendégszerző, témáik szakértői mutatják be a körút közlekedését (Legát Tibor) és vendéglátását (Saly Noémi).

A mindent megszépítő visszaemlékezésekben a Nagyörút a vásárlások és a mozik

színhelye is. Egy fejezet úgy emlékezik meg a bulvárról, mint a fővárosi kereskedelem központjáról, a következő pedig az egykor volt mozgóképszínházokról, azaz „a körúti mozi” fogalmáról szól, abból az időből, amikor még nem csupán négy filmvetítőhely árválkodott a Nagyörúton, mint manapság (Kino, Művész, Art+Cinema, Corvin).

Tekintettel arra, hogy a Nagyörút a Jászai Mari tértől a Boráros térig mégiscsak a Szent István, a Teréz, az Erzsébet, a József és a Ferenc körutat jelenti, így mind az ötön házról házra sétálunk végig, épületekkel, emberekkel ismerkedve.

A kötet legvégén 23 hosszabb-rövidebb személyes történetet olvashatunk, melyek színesek, emberiek, kedvesek, de nem csöpögnek a nosztalgizástól, a hétköznapi valóság szintjén mesélnek arról, amit úgy hívunk: Nagyörút.

Bóka László

SOSE ADJUK FEL AZ ÁLMAINKAT!

Egy élő legenda a Nefelejcs utcából

Az idős emberektől sok mindent lehet tanulni, a 90 éves Mohai Marikától például azt, hogy sohasem késő újba kezdeni. A Nefelejcs utcában lakik, októberben töltötte be a kilencedik ikset, s most tanulna zongorázni. Vett is egy szintetizátort, már csak tanárt kell keresnie. Átélt a 20. század tragédiáit, a humorát sohasem veszítette el.

Házigazdám „körbevezet” a szoba-konyhás otthonában.

– Ez az ágy a hálószobám, az íróasztal a tévével a nappalim, ez meg itt a rendelóm – mutat a vérnyomásmérőre a kisasztalon.

Persze mindketten nevetünk. Egy életvidám 90 évest könnyű azonnal megszeretni. Bár egyedül él, mindig vele vannak a családtagjai: a falakon régi, fekete-fehér fotográfiák a szülei néznek rá az előző századfordulóból, a színes képeken az unokák, dédunokák integetnek.

Marikával akkor találkoztam először, amikor az idősök hónapjának nyitógáláján fellépett a K11-ben: Balázs Fecó egyik dalát énekelte profi előadói képességekkel. Annál inkább meglepődtem, amikor a tapsvihár után elmesélte, hogy soha nem tanult énekelni. 86 éves volt, amikor egyik ismerőse elvitte Zuglóba, a Mahart klubjába, ahol a klub tánczenekara énekeseket keresett. Marikát rögtön kiválasztották, s azóta rendszeresen fellép a zenekarral. A sanzonoktól az édesapjától hallott népdalokig minden van a repertoárján.

Egy Tolna megyei faluban, Pincehelyen született, édesapja a földesurak birtokain dolgozott, de a napszámból nem tudta a családját, három gyereket eltartani. Tehetséges, muzikális férfi volt, magától megtanult klarinétozni, csárdászenekart alapított, ebből egészítette ki a keresetét. Marika már gyerekkorában imádozott énekelni. Nevetve meséli, hogyan kezdődött az énekesi „karrierje”:

– Egyszer a szomszéd áthívott a kertjébe, és azt mondta: ha énekelsz valamit, kapsz érte paradicsomot. Attól kezdve paradicsomért énekeltem nála.

A kislány persze ennél nagyobb sikerekre is vágyott, szeretett volna énekelni tanulni, csak hogy erre nem volt lehetősége. Ötéves volt, amikor a családjával Budapestre költöztek, az édesanyja segéd-házfelügyelő lett, hogy lakáshoz jussanak, az apja villamosvezetői tanfolyamot végzett. Aztán kitört a világháború – a bombázást, a halálfélelmet nem lehet feledni.

A háború után Marika férjhez ment, két gyermeke született, zenetanulásra megint nem maradt idő. Kereskedelmi iskolába járt, irodákban dolgozott, s annyira elégedettek voltak vele, hogy Kelet- és Nyugat-Németországba is kiküldték irodavezetőnek. Éveket töltött kint. Háromszor ment férjhez. Egyik ura az indonéz nagykövetségen kapott állást, két évet töltöttek Dzsakartában. Kalandos életéről könyvet lehetne írni, de ebben a regényben szomorú fejezetek is vannak: családi tragédiák, betegségek, veszteség, gyász. A gyerekei többször is hívták, költözzön hozzájuk, de nem akart mások terhére lenni. A Nefelejcs utcai kis lakás már harminc éve az otthona. Így sem érzi magát egyedül, a szerettei rendszeresen látogatják, mindenben számíthat rájuk.

Azt mondja, a hosszú életnek nincs receptje, az viszont nagyon fontos, hogy az idős ember fizikailag, szellemileg is karbantartsa magát. Ne maradjon magára, mert a magány depresszióssá tesz, megbetegít. Marika sok év óta aktív tagja a Peterdy utcai Idősök nappali klubjának, habár mostanában ritkábban jár oda, annyi az elfoglaltsága. A Mahart zenekarával rendszeresen fellép budapesti, vidéki kultúrházakban, Erzsébetváros szinte minden, idősökkel kapcsolatos rendezvényére meghívják énekelni. Nyolcvanon túl végre sikerült megvalósítania gyerekkori álmát, és énekelhet. Hallás után megtanul minden dalt, és boldog, hogy örömet szerezhet a közönségnek. A 90. születésnapjára a Peterdy utcai klubban ünnepséget rendeztek neki, a klubtagok állva tapsolták, köszöntötték. Unokája, aki ügyelő az Operaházban, a születésnap fotóra ráírta: „Érett 90 éves, kiváló évjárat, eredeti hozzávalókból. Legenda.”

Sándor Zsuzsa

KÉPVISELŐI PORTRÉ

A változás-menedzser

BÁRDI ZSUZSA művészcsaládban nőtt fel a Damjanich utcában. Elterjedt tévhit, hogy a művész könnyed, bohém életet él. A történelem azonban gondoskodott arról, hogy a mai alpolgármester-asszony édesapja kerülje a könnyelműséget: ifjú korának alapélménye a koncentrációs tábor volt, Mautausenből 37 kilósan gyalogolt haza.

Ma azt mondanánk, az édesapa kreatív igazgatóként nagyvállalatok arcukat tervezte. Akkori megnevezés szerint az Orion, majd a Videoton vállalat dekorátora volt, terveit kirakatrendező felesége kivitelezte. Sok bohémosság nem volt otthon, volt viszont szellemi szabadság, voltak világmegváltó, nagy beszélgetések. Zsuzsa az Eötvös Gimnáziumban német tagozaton érettségizett és bár tanárai szerint szent johannai igazságérzete miatt a jogi egyetemre kellett volna mennie, ő a Közgazdasági Egyetem külgazdasági szakát választotta, majd annak elvégzése után az ELTÉ-n tolmács és fordítói diplomát is szerzett.

Első munkahelyén az volt a dolga, hogy reggel 8-tól délután 5-ig egy íróasztal mellett üljön. Feladata nem volt, az olvasást tiltotta a főnök. 1988-at írtunk. Fél évig bírta, aztán felállt. Elhatározta: olyan munkát fog végezni, ahol kihívás várja, de ő osztja be az idejét. Amiből a családra is jut majd. Hihetnénk, hogy szerencséje volt, amikor egy svájci üzletember partnert keresett egy akkor itthon még ismeretlen vállalatirányítási rendszer magyarországi meghonosítására. Csak éppen a kiváló diploma kellett hozzá, tökéletes nyelvtudás és a bátorság, hogy még a rendszerváltás előtt a járatlan utat válassza: így lett ügyvezető igazgatója a cégnek, amely a legendás SAP-rendszert hozta el Magyarországra. A szoftver első tanácsadóit ez a Kft. küldte az Egyesült Államokba és egy darabig Budapesten működött az amerikai és nyugat-európai központ. 2015-re a mikrovállalkozásból kétmilliárdos forgalmú vállalat lett. Zsuzsa egyre többször nem értett egyet a tulajdonosok és a nagyranőtt menedzserment döntéseivel: betette maga mögött az ajtót. Felnőtt ez a gyerek is.

Ha az országban jól mennének a dolgok, sohasem lettem volna politikus – mondja Erzsébetváros alpolgármestere, aki a Momenumban találta meg azokat a partnereket, akik egyetértettek vele: a politikában rendszerszerű változás kell. A gyökerekig kell lemenni, kevés zászlót cserélni. Azt mondja: a sikeres ország kulcsa az együttműködés képessége, ennek tanítását már a bölcsődében kell kezdeni. Hibás a reflex, hogy felülről várjuk a megoldást, és okosban, egymás előtt akarjuk kikaparni a gesztenyét. Szolgáltató önkormányzatra van szükség, amely nem függ céghálóktól, ahol tervezettek, átláthatóak, ellenőrizettek a folyamatok – vallja Bárdi Zsuzsa. Ahol a lakossági panaszok, kérdések helpdeszken futnak át, és minden beadvány sorsa nyomonkövethető – a megoldásig.

Hát... emberes feladat.

B. J.

Segítsünk segíteni!

Hogyan lehet jól segíteni a nélkülözőknek? Erről mondták el véleményüket a Mindenki Erzsébetvárosa rendezvénysorozat első, decemberi találkozásának résztvevői. A Magvető Caféban Niedermüller Péter polgármester, Iványi Gábor lelkész, a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség vezetője, Krémer Balázs szociológus valamint Mikecz Dániel politikai elemző voltak a beszélgetőtársak.

A Mindenki Erzsébetvárosa rendezvénysorozat a jövőben havonta jelentkezik. Niedermüller Péter elmondta: a cél az, hogy az erzsébetvárosiak együtt gondolkodjanak saját életükről, függetlenül pártpolitikai elkötelezettségüktől, etnikai, vallási, vagy szexuális identitásuktól. Erzsébetváros színes kerület, s a fórum nyitva áll mindenki előtt.

Az első találkozó témája a szociális segítség volt, hiszen jelenleg drámai változások zajlanak, sokak anyagi helyzete megrendült. Krémer Balázs elmondta: a mai helyzet már nem sokat ronthatott a legmélyebb nyomorban élők viszonyain, de megrendíti az alsó-középosztály biztonságát. Ez Mikecz Dániel szerint társadalmi konfliktusokat válthat ki, hiszen akik lecsúsznak, bűnbakot kereshetnek nehézségeikért. Iványi Gábor maga is tapasztalja: egyre többen

vannak, akiknek le kell mondaniuk sok mindentől, amit korábban elviselt a költségvetésük.

A társadalomkutatók arról is kifejtették véleményüket, hogyan lehet rosszul segíteni. Mikecz Dániel szerint baj, ha csak annak a szavát halljuk meg, akit mi „jó szegénynek” tartunk. Aki tisztelettel kopogtat az ajtónkon és a mi normáink szerint él. „Bezzeg festeti a haját” – halljuk időnként elítélő hangszívallyal, pedig nagyon is tiszteletreméltó jótékonysági forma, ha például egy fodrász ingyen hajlandó gondozni egy mélyszegénységben élő nő haját – ezzel is erősítve méltóságát. Ráadásul egyáltalán nem biztos, hogy a nehéz sorsú embereknek pont azokra a levetett ruhákra és azokra a konzervekre van szüksége, amelyeket adni akarunk.

Krémer Balázs hangsúlyozta, hogy szociális jogokra lenne szükség, ám sajnos itt és most ilyenek nincsenek. Úgy gondolja, a segítség pénzügyi formája mindig jobb, mint a természetbeni adomány: ezek a korrupciót, a feketepiacot is erősítik, ráadásul magas adminisztratív költségeik vannak. Fontos a jó szó is. Ha az ételosztás idején jó szó, kézfogás is jut a rászorulóknak, a tényér leves mellé, az megerősíti őket, hogy tartoznak valahová.

Iványi Gábor szerint boldog ember, aki adhat. Ő nem válogatna a különböző jótékonysági megoldások között. Szerinte mindenki adjon, amit tud, ha nem tudja is megoldani a szerencsétlen sorsú másik ember nehézségeit, legalább szerezzen neki egy jó napot. B. J.

BÍRÓ KRISZTA ELISMERÉSE

A színészet nem arisztokratikus foglalkozás

Hajdan Gobbi Hilda hozta létre az Aase-díjat az „emlékezetes percek, pillanatok, szavak, mozdulatok főszereplőinek” – az epizodistáknak. Végredeletere szerint minden évben két-két színészt és színésznőt díjazhat a neves művészekből álló kuratórium. 2022-ben egyik díjazott **Bíró Kriszta**, az Örkény Színház tagja volt.

A díjat, amit átvehetett, Gobbi Hilda alapította. Ez alighanem különlegessé teszi az ön számára is.

– Óriási megtiszteltetés, hogy nekem ítéltek, azért is, mert ez tisztán szakmai elismerés, a kuratóriumban kiváló kollégák vannak. Gobbi Hilda nemcsak nagyszerű színész volt, de pótolhatatlan egyszemélyes színházi intézmény is. A „Közben” című életrajzi könyvét minden színész kezébe nyomnám, mert ebben benne van az egész huszadik századi kelet-európai történelmünk. Egyébként tizenöt éves koromban, személyesen is találkoztam vele. László Endre rendezte annak idején a Szabó családot, az ő fia iskolatársam és jó barátom volt. Bandi bácsi tudta, hogy színésznő szeretnék lenni, ezért bevitt a rádióba, a Szabó család felvételére. Álldogáltunk a folyosón, amikor jött Szabó néni, azaz Gobbi Hilda. Bandi bácsi bemutatott neki: „Hilduskám, itt ez a kislány, aki színésznő akar lenni.” Gobbi végigmért, és csak annyit mondott: „Szegény!” Nem volt ebben semmi bántó, inkább némi irónia, hogy ő már tudja, mi mindennel jár ez a pálya, amiről nekem akkor még fogalmam sem volt.

Az Aase-díjról Gobbi ezt írta: „Sajátossága a színészi munkának, hogy a főszereplő több felvonáson keresztül magára vonja a figyelmet. Az epizodistáknak csak néhány perce, pillanata van; tömörít, mint az író, amikor epigrammát alkot”. Olykor nehezebb a kis szerep, mint a nagy?

– Egy szerep súlya nem attól függ, hány mondat van a színésznek, hanem hogy a megformált karakternek van-e súlya, gondolkodásra készíti-e a nézőt. Ha az ember főszerepet játszik, és az előadásban kicsit rosszabbul rajtol, még lazán be tud futni a célba, hiszen több jelenete van arra, hogy építkezzen. Az epizodistának viszont rövid idő alatt kell akár egy teljes emberi életet megmutatnia, és ha hibázik, nincs módja javítani. A jó epizodiszerep ezért mindig komoly szakmai kihívás.

Most mutatták be az Örkényben a The Black Rider-t. Az eredeti kultikus előadást a világhírű amerikai rendező, Robert Wilson állította színpadra, a zeneszerző pedig Tom Waits. A magyar változatban ön Anne-t, az erdész feleségét játssza. Ez alighanem komoly szakmai kihívás.

– Remek munka volt az egész társulat számára. Az előadás a „Bűvös vadász” című Weber-opera átírata. Anne borzalmas házasságban él, halálosan boldogtalan és az alkoholba menekül, hogy kibírja az életet, a férje mellett. Ez a felnőtt mese a függésről szól, amely bármilyen is, tönkretesz mindent és mindenkit, de nem akarom elárulni a történet fordulóit. Ugyanakkor ez nem realista előadás, a karakterek szándékosan eltorzítottak, mintha nem is emberek, hanem bábuk, animációs figurák lennének. Ezt hangsúlyozza a jelmez és a koreográfia is. A figura mozgását Polgár Csaba rendező és Molnár Csaba koreográfus instrukciói alapján találtam ki: az jutott eszünkbe erről a nőről, hogy próbál megkapaszkodni valamiben, de nem tud, majdnem mindig feldől.

Elkészítő zenei teljesítményt nyújt a társulat, hiszen végig angolul énekelnek...

– Korábban is énekeltem már angolul, nem mintha én olyan jól bírnám ezt a nyelvet. A társulatban szinte mindenki az amerikai angolt beszéli, én viszont még gyerekkoromban egy kedves idős hölgytől, egy volt bárónőtől, a British English-t tanultam. A kiejtéssel is

a karaktert szerettem volna jellemezni, és úgy énekelni, mint aki sokkal kifinomultabbnak gondolja magát a többi figuránál.

Tizennyolc éve az Örkény Színház tagja. Kötődik másként is a hetedik kerülethez?

– A Madách gimnáziumba jártam. Bár én akkoriban Budán laktam, azért jelentkeztem a Madáchba, mert színész akartam lenni, és tudtam, hogy ebben az iskolában olyan színvonalú a drámapedagógia és diákszínházi élet, ami fontos lehet a pályához. És ez így is lett. Kitűnő tanárim voltak, de akit legjobban imádtam, és akivel a mai napig jóban vagyok, az Székely István, becenevén Papa. Ő volt a drámatanárnk. A Madách csodálatos iskola, visszajárok hozzájuk szavalóversenyeken zsűrizni, vagy csak beszélgetni, ha hívnak. Nagyra tartom az itteni pedagógusokat, nem véletlen, hogy a fiam is itt érettségizett.

Az önkormányzati testület nemrég arról döntött, hogy 60 millió forinttal támogatja az Örkény Színházat. Cserében viszont a társulat részt vesz Erzsébetváros kulturális életének a szervezésében, műsorokat ad például a helyi szociális intézményekben.

– Színésznek lenni nem egy arisztokratikus foglalkozás. A színésznek is jót tesz, ha kilép a megszokott közegéből, és bekapcsolódik a közönség mindennapi életébe. Mi eddig is részt vettünk a kerület kulturális programjaiban, felléptünk idősök otthonaiban, és más helyeken. Nagyon fontos hogy elvigyük a verseket és a színház élményét a rászorulóknak is, azoknak, akiknek nincs lehetőségük önerőből kultúrát fogyasztani. Ez szerintem minden színházi ember kötelessége.

Sándor Zsuzsa

ARANY MEDÁL-DÍJ

Örömkönnnyek, remények, tipródások a Bethlen téren

„Az Arany Medál-díj az egyik legfontosabb kitüntetés ma Magyarországon, óriási megtiszteltetés, mert a közönség adja.” Ez volt az a mondat, ami hol meghatottan, hol komolyan, vagy épp tréfásan, de folyamatosan elhangzott a Bethlen Téri Színházban, ahol éppen 14. alkalommal december 14-én tartották meg a díjátadó ünnepséget. A Navarrai Mészáros Márton kulturális újságíró, szerkesztő által 2008-ban alapított kitüntetést hat kategóriában ítélték oda a közönség voksai alapján. Több tízezer szavazat alapján dőlt el, hogy 2022-ben az év színésze **Mucsi Zoltán**, az év színésznője **Pálmai Anna**, az év írója a kerületünkben élő **Szilágyi Zsófia Emma**, az év filmrendezője **Deák Kristóf**, az év tehetsége **Staub Viktória**, az életműdíjas pedig **Pogány Judit** lett.

A rendezvény idején gombostűt sem lehetett elejteni az aulában, ahol a díj átadói és a díjazott sztárok várták a gálát. A 94 éves, Kossuth- és Jászai Mari-díjas **Csernus Mariann** fáradhatatlanul csevegett mindenkivel. Elmondta: 2018-ban kapta meg a kitüntetést, ami azóta becses helyet foglal el a nappalijában.

MARCI ÉS AZ ARANY MEDÁL

A díjalapító két és fél éves kora óta Belső-Erzsébetvárosban él. A kamasz Marci 14 évesen már komoly kultúrafogyasztóként alapított díjat. „Itt jártam általános iskolába és gimnáziumba, a Rózsák terén álló római katolikus templomban voltam elsősorban, a Városligetben töltöttem gyermekkorom legszebb időszakait. Több-ször jártam kiállításon, előadáson a Bethlen Téri Színházban, amikor gimnazistaként egy délután hazafelé tartva, vettem a bátorságot, bekopogtam a színházba és megkérdeztem **Szögi Csaba** igazgatót, hogy otthont adna-e a négy éve sikerrel futó kezdeményezésemnek.

Azóta ez az állandó helyszínünk” – emlékezik **Navarrai Mészáros Márton**, hozzátéve: sokat köszönhet a kerületnek és a színháznak.

Az Arany Medál-díj az adott év színházi, filmes, irodalmi teljesítményét ismeri el a közönség szavazatai alapján. Eddig több mint hetven alkotó vette át a kitüntetést.

SZAVAK NÉLKÜL: KULKA JÁNOS ÉS STAUB VIKTÓRIA

A Kossuth-díjas **Kulka János** csodás, piros zakóban érkezett, szinte az utolsó pillanatban ült be a díjátadók közé, láthatóan kerülve a nyilvánosságot. Az esemény legemelkedettebb pillanatát köthetjük hozzá, mikor – **Gombó Viola Lottival** közösen – **Staub Viktóriának** átadta az év legígéretebb tehetségének járó elismerést, csupán ennyit mondva a segítőknek: „Kérem a díjat!”. Majd megölelte a színésznőt, akit leginkább a **Játszma** című filmből, az **Aranyélet** és a **Zámbó Jimmyről** szóló **A Király** című sorozatokból ismerhet a közönség.

„Meghatott, hogy Jánostól vettem át a díjat. Együtt szerepeltünk a **Játszmában**. Csodálatos volt vele játszani: megtanított rá, hogy néha nem kellene a szavak. A legszorosabb kapcsolódás egy emberhez az életben, ha nem kell kimondani semmit, csak belenézni a másik szemébe, és tudni, mit gondolt” – fogalmazott lapunknak **Viki**, aki nagyon örült a kitüntetésnek.

KÖZÉPUTAS FILMEKET RENDEZ DEÁK KRISTÓF

Az év filmrendezője lett **Deák Kristóf**, a **Min-denki** című rövidfilm Oscar-díjas rendezője.

Legújabb alkotását, Az unokát közel 40 ezren látták.

„A Mindenki első néhány díja is közönségszavazattal. Egy évre rá óriási visszaigazolást jelentett az Oscar-díj. Próbálok mindig középutas filmet csinálni, amit nagyon széles közönségréteg képes befogadni, viszont személyes, szerzői film is, mélységekkel. Ezen az úton szeretnék továbbmenni” – nyilatkozza a filmrendező.

MUCSI ZOLTÁN FOLYTATJA A TIPRÓDÁST

Az év színésze, a Jászai Mari-díjas **Mucsi Zoltán** érdeklődésünkre így fogalmazott: „A közönség szeretetéről szól ez az elismerés. Jóllesik az embernek, hogy amit négy évtized alatt összekalapált, azt szeretik az emberek. Ma örülök, holnap meg folytatódik a tipródás, meg a meló”.

A színművész ugyanakkor bizakodva kezdi az évet: „Remélem, véget ér ez a szörnyű háború, csend lesz a világon, nem jön újabb járvány, a gyerekeim egészségesek lesznek, vár rám feladat, és az emberek jönnek színházba. Nekem ez, ami igazán fontos.”

Török Zsuzsa

FÉNYES SIKER A FÉNYES PORONDON!

Díjeső a BIAK artista-növendékeinek

Erősen kezdte a 2023-at a Baross Imre Artistaképző Intézet: január 2-án, a Fővárosi Nagycirkuszban arany-, bronz- és különdíjjal jutalmazta a nemzetközi zsűri versenyzőit a Yaskrava Arena Dnipro Fesztiválon. A rangos verseny több mint tízéves hagyományra tekint vissza Ukrajnában, az ott dúló háború miatt idén az ifjú artisták megmérettetésének Magyarország adott otthont.

A háború kitörése óta is él az ukrán artista-képzés, ahogy Kovács Gábor Dénes fogalmaz: „Hazájukban abszurd hősiességgel gyakorolnak naponta ezek a fiatalok.”

Sokan elmenekültek otthonról, a háború kitörése óta 107 fiatal, ukrán artista fordult meg a Városligeti fasori intézményben. Volt, aki tovább állt, elutazott másik országba családotul, de jelenleg is járnak ukrán diákok a BIAK-ba. „Hitet adunk nekik, hogy nem vész kárba a rengeteg gyakorlás, amit odahaza végeztek” – magyarázza az igazgató.

Az ukrán cirkuszművészet világhírű. A Fényes Porond Fesztiválon viszont beigazolódtott, hogy a kerületben tanuló diákjaink is magas színvonalat képviselnek a szakmában. A BIAK négy zsánerszámot indított a versenyen, és három díjazott a nemzetközi zsűri.

Dienes Kinga produkciója bronz elismerést kapott, felkészítő tanára Pintér Áron, koreográfus Marsi Laura. Zboray Éva tanítványai Usakova Anna és Hellenpárt Levente Csonka Roland koreográfiájával érkeztek a manézsba: szintén bronz díjjal gazdagodtak. A legcsillogóbb – arany – elismerést Buti Olivér és Jagudits András vehették át a Deszka-számukért, amit Kőmíves Tibor tanított be, Csonka Roland koreográfiájára. A két ifjú artista műsora a különdíjat is kiérdemelte.

„Az új iránnyt is díjazta a zsűri, melyben az akrobatikus produkció a kortárs előadó-művészet gondolatiságával ötvöződik” – magyarázza Kovács Gábor Dénes és hozzáteszi: „Miközben segítünk az ukrán kollégáknak a rendezvény megszervezésével és lebonyolításával, egyértelmű, hogy szakmai színvonalban is ott vagyunk mellettük.”

Fotó: Urbán Ádám /Fővárosi Nagycirkusz

Írjuk együtt a Budapest Nagyregényt!

Budapest 150. születésnapja alkalmából a Budapest Brand és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár közös alkotásra hívja a főváros lakóit. A Budapest Nagyregény a fővárosban élők, dolgozók, tősgyökeres lokálpatrióták, vagy a közelmúltban letelepedők személyes vagy családi elbeszélései alapján készül, 23 kortárs író bevonásával, átölelve 150 esztendőt. A könyv minden kerületnek saját fejezetet szentel, s 2023. november 17-én jelenik meg.

A Deák Ferenc Könyvtár vezetője, Béres Ildikó a közösségi projektről még tavaly novemberben teadélután rendezett. Az akkor összegyűjtött élményeket rendszerezte, tovább kutakodott, s megszületett egy csokorra való erzsebétvárosi történet, mely alapanyagként szolgálhat a Budapest Nagyregényhez. A személyes emlékek kapcsolódnak többek között Antal Imréhez, akinek édesapja a Rottenbiller Utcai Általános Iskolában éneket tanított, Csurka István íróhoz, aki hol tilában, hol flip-flop papucsban ment a Damjanich utcai zöldségeshez. A „nagyregény” szereplője lett Jean Pierre Pedrazzini francia fotóriporter, akinek a fotói az 1956-os forradalom idején bejárták a világsajtót, és akit a Péterfy kórházban kezeltek. A forradalom eseményeihez kapcsolódik egy történet Latabár Kálmánról is, aki 1956 októberében felajánlotta autóját a mentőszolgálatnak.

A Budapest Nagyregény írásához olvasóink is csatlakozhatnak a saját történeteikkel, emlékeikkel. A legfeljebb 4000 karakter hosszú írásokat 2023. január 31-ig a Budapest Nagyregény oldal Történetküldés gombra kattintva és a felületre feltöltve várják.

GASZTROSZÍNHÁZ A HEVESI SÁNDOR TÉREN

Soltész Bözse bort kínál és felszabadultan komédiázik

Török Zsuzsa

A Pesti Magyar Színház december 16-án mutatta be a nagyközönségnek Karinthy Ferenc *Dunakanyar* című kétszereplős színdarabját: a Jászai Mari-díjas Soltész Bözsevel és Szatmári Attilával, Zalán János direktor rendezésében. A kamara-előadás különlegessége, hogy a teátrum új játszóhelyén, a Gobbi-teremben kapott otthont. A színház főépülete mellett található, családias hangulatú helyiséget speciálisan gasztroszínházi estekre tervezték, itt debütált a *Dunakanyar*, 32 néző előtt. Az intézmény hosszú távú terveik között szerepel több, hasonló est színpadra állítása.

A Gobbiban andalító félhomály fogadja a betérőt. Odakint esik, meg hideg is van, jó leülni a parányi asztalhoz, egy pohár italra. Két felszolgáló pörög a placcon, fekete uniformisban, patyolatfehér kötényben. Igyekeznek mindenkit gyorsan kiszolgálni. Asztalunkhoz penderül az egyikük, a szánk meg távra marad, mert maga, a Jászai Mari-díjas Soltész Bözse áll előttünk, egy borospalackkal a kezében. Mennyit önthetek? – kérdezi, s mire megszólalok, már tele a poharam a tokaji Götz Pincészet jófajta fehérborával. Az egyik ámulatból a másikba esem, pillanat, s ott landol előttem egy tálnyi borkorcsolya, finom kencékkel, és Bözse még egy fotót is megenged szervírozás közben, mosolyog, látszik, hogy valóban élvezzi az új szerepkört. Néhány percig még vendégek vagyunk a Dunakanyar kávézóban, de pincérnőnk zárni készül. Késő van, az óra szerint 17 perc múlva este 11, lassan lejjebb veszi a fényeket, standol, véget ért a műszak, ám betoppan a hidegből egy férfi. Kávét kér. Kezdetét veszi az előadás. Vendégből közönséggé válunk.

Karinthy Ferenc *Dunakanyar* című kétszereplős színdarabja gyöngyszem: két lélekről,

férfi és nő örök csatájáról szól. A Férfi beszélgetni kezd a pincérnővel. Lassan, fokozatosan ismerik meg egymást: a másik érzéseit, titkait, életét, a szerelemről vallott nézeteit. A két vadidegen, magányos ember csipkelődik, vitázik, keresi önmagát beszélgetőpartnerre tekintetében.

Néző-vendégként úgy érezzük, ott vagyunk a kávéházban, izgatottan figyeljük, ahogy egyre közelednek egymáshoz vagy épp távolodnak a másik világtól. Bármilyen megtörténhet, s az utolsó pillanatig rejtve marad a csattanó.

Soltész Bözse és Szatmári Attila sallangmentesen, életszerűen komédiáznak a Dunakanyarban. Ott előttünk, az asztalaink között. Történeteikben magunkra ismerhetünk.

Aztán bő egy óra hadakozás után kabátba bújnak, meghajolnak, és hagynak bennünket tovább borozgatni, meg beszélgetni. Arról, amiről a szerző édesapja, Karinthy Frigyes is meditatált: „Férfi és nő. Hogy érthetnék meg egymást? Hisz mind a kettő mást akar – a férfi nőt – a nő férfit.”

Mese- és novellairók a KlauDióban

Ifjú mese- és novellairókat köszöntöttek a kerület új civil központjában, a KlauDióban. Az Erzsebétvárosi Irodalmi Ösztöndíj-program keretében meghirdetett pályázat győztesei könyvutalványt kaptak, de minden résztvevőnek járt a gratuláció, az emléklap, és az apró ajándék. A pályázatra 23 mese és novella érkezett a kerületi iskolákból.

Az eredményhirdetésen a díjakat és a Kockacsoki bonbon gyártó ajándékait Szücs Balázs alpolgármester adta át, aki köszöntőjében hangsúlyozta: A lehetőség ma a legnagyobb

kincs a kultúrában is. Az irodalmi ösztöndíj lehetőséget ad már elismert íróknak, költőknek, műfordítóknak a nyugodt munkára, ez a gyermek- és ifjúsági pályázat pedig újabb esély volt a kerületi tehetségek bemutatkozására.

A legkisebbek korcsoportjában Polyák Luca kapta az első helyezést, a 11-13 éves korosztályban Patay Borbála az első, Lakatos Liza a második lett. A középiskolások között Szépvölgyi Eszter és novellája nyert, a képzeletbeli dobogó második fokára Steffel Dávid állhatott. A különdíjat Barabás Mikolt vehette át.

Tóth Kinga

(Sárvár, 1983)

Német irodalomtudomány PhD-hallgató, vizuális-és hangköltő, kulturális programmenedzser. Magyar, német és angol nyelven ír, szöveget installációkban és performanszokkal mutatja be. Alapítótagja a Szépirók Társasága Női Érdekvédelmi Fórumnak. Nemzetközi intermediális és performatív irodalmi munkájáért 2020-ban Hugo Ball Támogatói Díjjal és Bernard Heidsieck-díjjal tüntették ki. 2021-ben a Villa Waldberta művészprogramjának vendége, fotó-szöveginstallációit Tallinban, grafikus költészeti munkáit pedig a Centre Pompidou-ban állították ki. Legutóbb megjelent kötetei: Maislieder (2019, Thanhäuser), PARTY (2020, parasitenpresse), ÍRMAG (2020, YAMA), TRANSIT (2021, SuKulTur), MariaMachina (2022, Kalligram), Mondgesichter (Matthes&Seitz) 2022-ben a Hansmann-díj keretein belül a zeneszerző Silvia Rosanival zeneszínház-darabjukt mutatja be a stuttgarti Theater Rampe, közben kiállítása nyílik «sandwich» címmel a zürichi Message Salonban.

Web – (publikációk, portfólió, hangköltészeti munkák, performanszok, vizuális költészet, kiállítások stb.): www.kingatoth.com

ERZSÉBETVÁROS IRODALMI ÖSZTÖNDÍJASA: TÓTH KINGA

Bazári tánc

/Az Árkád-Bazárnak, Metro Klubnak, Rohamnak a Síp- és a Dohány utca sarkán/

Becsengettek az Árkádban, lehúzzák az ócska Reklámponyvát, felengedik, a köteleken az alpinisták apró ecsetekkel porolják a betűk közét, itt ma újra tánc lesz, bazári nők, pomádés fickók zokni nélküli lakcipőben csúsznak a márványon, előbb csipő ringató takarítók mossák a rojtossal, mandulaillat lesz hamis arzénos koktéll.

Cifra tündérpalota, kazettás árkádia oszlopodra tekerednek a flitteres ruhájú nők, oszlopodra vad vörös masnikat kötnek, abból húrozzák a zenekar hegedűit, nyikorg a jazz, a felső szomszéd a seprűnyéllal veri felétek, rázkódnak a falaid, leesnek a mozaikok, reng a babaház, csipőre tett kézzel várnak a polcokon, alul x-csillag-szív-csillag-x-majd végig körmintájú, csónaknyakú porcelánbabák, tömött frufro lószörccpofok hintáznak a nagybögőre, muskátli esik rájuk.

Arcodon piros-fehér sakktáblás hintaló, hajóaljzat a ló talpa, fehér macska ül a ló hasánál, két katona ringat, az egyik idomító rúddal a homlokodnál lök, hátul a farodnál ugrókarikat tart a másik, jobb kezében kis karddal szigorít - hátrafele ugrass paripám, át a tüzeket, papírcsákóm meghajtom előttem!

Katonasor nézi a viadalt, merre fut az oromzaton, meddig hajtod a hintád, kiszakadsz-e a faragott talpazatról, levágtatsz-e a százéves homlokzaton, átszelve Erzsébetváros szűk utcáit, átugratva a zsinagóga tetejét, összeszeded-e a város csillagait, megpörgeted-e a kakasokat, felbolygatod a széljelző nyilakat, átfüstölsz-e a járókelők lába közt, megpörkölv a ruha-és a járdaszegélyeket, majd dologvégeztével visszagaragsz-e az Árkád fölé rányihogva a csákós daliákra:

Lám, én megéreztem a várost a kőpatáim alatt, de ti bal-és jobb profilban száz éve meg sem moccantok oldalállásaitokból, vajon mi mindent látna a másik szemetek, megéreznétek-e a táncot, amit ezen a sarkon kiskereskedők, hátizsákos turista-diáklányok, táskás szemű zenészfűk, butikosok meg a túlsarki részegesek dámákkal és lovagokkal, sípokkal-dohánnyal zsebükben járnak?

Halljátok-e az autódudát, ami minden nap túlköl egyet a figyelmetlenkedőknek, felszökik-e az orrotokba a troli pöffenése, ahogy az autók között kacsázik a Rottenbillerig? Szemetekbe lóg a csákó, elkényeztetett fiúk, ideje leugrani a térre, lekúszni a falak indáin vagy csak itt az oszlopon, félősök, a Metro klub vár!

Voltatok-e a Panteonban, a tükörgalériában odafent, megkapaszkodtatok-e rozoga korlátjában és le mertetek-e nézni egyenest bele a legaljába, egészen a mélyébe, ahol kört villant a nap a színpadra, a Bazár gyomrába, ahol az énekes lány áll:

Bened énekeltem, hasadban a színpadon teregettem ki műanyag keszkenőmet, rátérdelem hajópadlóra, besikítottam, beimádkoztam a csarnokodat, műanyag védőfóliába tekeredtem, táncosok hajlongtak dalomra, táncosok bólogattak, mint a fák, álltak a multi hangsávokban kemény lábtartással, csak a derekukból sóhajtoztak felém, visszaénekeltem, betakartam őket, régi dalokkal, ringatóval, márványodon fázott a talpam, vastag takarókat rittem rád, ölelkezésünk ne legyen hideg borulásom

Budapest és Európa első játékarúháza

Vágó László és testvére József tervei alapján 1908-1909 között építették a Dohány utca 22-24. – régen Síp u. 3. alatt található négyemeletes szecessziós lakó- és üzletházat, a volt Árkád-bazárt, ahol a hatvanas években a magyar könnyűzene egykori fellegvára, a Metro-klub is működött.

Lebontásra váró földszintes házak álltak a két korábbi ingatlan összevonásából keletkezett telken, melyet a XX. század hajnalán Illés Ferenc, a Késmárky és Illés cég tulajdonosa vásárolt meg. A vállalkozás 1879-ben alakult, „nórinbergi” azaz nürnbergi áruk, piperecikkek és díszműtárgyak kereskedésére. Akkoriban természetes volt saját bérházzal is kombinált üzletház építése, amely építészeti megjelenítésben is a céget reklámozta. Az Árkád-Bazár 1909-re épült fel, ez volt Budapest és vélhetően Európa első és legnagyobb, ötemeletes játékarúháza.

A HÁZ ELNEVEZÉSE

Az épület neve onnan ered, hogy az utcai homlokzatok legnagyobb részén a külső traktust árkádosították. A Vágó-fivérek „most először teljes egészében maguk tervezték a homlokzat díszítéseit. Valószínűleg megihlette őket, hogy szabadon rögtönözhetnek a gyermekjáték témájára: maguk rajzolták az épület sarkát és a kiugrókat díszítő babákat, ólomkatonákat, hintalovakat és a Zsolnay-gyár tervezőjével, Nikelszky Gézával együttműködve maguk ellenőrizték a kerámiák gyártását is Pécsen. A geometrikus, stilizált formákat népművészeti motívumokból fejlesztették” – olvasható Anne Lambrichs Vágó Józsefről szóló könyvében. A fehér márványlapokkal burkolt homlokzat színes Zsolnay-kerámiadíszei között mesejelenetek, játékvárak, macskák és nyulak is felbukkannak. A függőfolyosó kovácsoltvas kerítése, és az ÁB monogrammal ellátott ajtókilincsek ma is emlékeztetnek az egykori játékkereskedésre.

A Vágó-testvérek

Vágó József (1877–1947) a magyarországi szecessziós építészet jelentős alakja volt. Testvérelével, Vágó Lászlóval (1875–1933) Alpár Ignác irodájában kezdtek el dolgozni, 1902-ben közös irodát nyitottak. Az Árkád Bazár mellett olyan épületek fűződnek a nevükhöz, mint a Gutenberg-otthon, a Nemzeti Szalon vagy az egykori Városligeti Színkör. Utolsó közös munkájuk a debreceni Alföldi Takarékpénztár épülete volt 1911-ben.

A NAGY NAP

A megnyitásról így írt a Tolnai Világlapja: „A legnagyobb csendben, minden feltűnést és vásári zajt kerülve, a főváros gyermekserege a napokban új és csodálatos látnivalót kapott. A Rákóczi-út, Dohány- és Síp-utczák keresztezésénél a gyermekmesék világa öltött testet. Minden ízében nagyszabású és európai színvonalon álló gyermekjáték-áruházat építettett a régi és jőhírű Késmárky és Illés-cég. Igen szép lát-

Az Árkád Bazár Zsolnaay-kerámiával díszített homlokzata (Forrás: Kis Ádám)

nivaló a hatalmas ötemeletes palota, melynek árkádjai alatt járva-keelve, csodálattal látjuk a változatos játékok tömegét. ...

A Késmárky és Illés cég »Árkád-bazár«-ja páratlanul áll a maga nemében, mert a szegény munkás embertől a milliomosig, a demokrata apától az automobilon érkező mágnás aszszonyig mindenki megtalálhatja azt a játékot, amit vagyoni viszonyaihoz mérten megvehet gyermekének. ... És most, mikor esténkint a villamos fényárban csillogó fayence-díszítéssel kirakott áruház előtt a fővárosi közönség gyönyörködik, azt képzelet, hogy a mesék országában tündérpalota előtt áll, melynek ablakiból ezer aranyhajú baba mosolyog le reája.” (1909.12.05.)

BAZÁRBÓL AUTÓPALOTA

Az Árkád Bazár 1924-ben szűnt meg. A helyén ifjabb Illés Ferenc (1888-1944) Autópalota néven autókereskedést nyitott. A sarokház tulajdonjogát 1946-ban vette el az állam, hogy a Szociáldemokrata Pártnak adják át. A szocdemek itt alakították ki az Egressy Gábor Művészeti Klubot. Az egykori játékboltot 1960-ban utalta ki az állam a 2-es metró vonal építői számára, hogy kulturális központként használhassák a termet. A Metro Klub néven indított szórakozóhely a magyar beatzene egyik fellegvára lett az itt fellépő Metro együttesnek köszönhetően. A szórakozóhelyet 1969-ben zárták be, hogy itt alakíthassák ki a Bizományi Áruház Vállalat (BÁV) egyik sportboltját. A szakbolt 1979-ig működött a földszinten, amelyet 1980-tól ismét kulturális központként, majd a rendszerváltást követően butikként használtak.

Bóka László

Pályázat gyerekeknek a Magyar kultúra napja alkalmából

A Család-és Gyermejjóléti Központ a Magyar kultúra napja alkalmából pályázatot hirdet erzsébetvárosi vagy itt tanuló általános- és középiskolás diákok számára. Egyénileg, illetve maximum 4 fős csapatban lehet dolgozni.

1-4. osztályosoknak: rajzold le egyik kedvenc magyar író által írt mese vagy mesefilm egyik jelenetét, amelyiket a legkedvesebbnek, legviccesebbnek, legtanulságosabbnak tartasz. Egyéni díj: hordozható akkumulátoros mini printer, intelligens nyomtató hőpapírral, bluetooth kapcsolattal. Csapat díj: Ice Kingdom-Jégkirályság látványos show műsorára való belépők a Fővárosi Nagycirkuszba

5-8. osztályosoknak: válaszd ki egy magyar író, vagy magyar filmrendező művét, és írd róla ajánlót, hogy más is kedvet kapjon elolvasni vagy megnézni a filmet. Írd le azt is, hogy miért ezt választottad, milyen gondolatokat ébresztett benned, milyen hatással volt rád. Díjazás: egyéni díj: okosóra. Csapat díj: Indoor MiniGolf klubban való csapatjáték

9-12. osztályosoknak: mutass be novella, mese formájában egy általad kedvelt magyar zenei előadót. Írd le, miért szereted őt, mi az, ami a dalszövegében megfogott. Egyéni díj: hordozható hangszóró. Csapat díj: Play VR csapatépítő program.

Beküldési határidő: február 17.

A művek terjedelme maximum két A/4-es oldal.

A pályázatokat a hetedhetpalyazat@bjhuman.hu e-mail címre küldjétek. Vagy személyesen: a Család-és Gyermejjóléti Központba: Kertész u. 20.

Minden esetben tüntessétek fel a neveteket, elérhetőségeket, osztályotokat, és iskolátokat is.

Mindenki Erzsébetvárosa

Dráma több felvonásban, avagy a színházaink helyzete Polgármesteri beszélgetés

Niedermüller Péter legközelebb január 31-én, 17 órakor várja az érdeklődőket a „Mindenki Erzsébetvárosa” című programra, a Magvető Caféba, a Dohány utca 13-ba. A VII. kerület kulturális koncepciójában kiemelt szerepe van a színházaknak, az általuk képviselt értékeknek, így a havi sorozat következő rendezvénye a pesti színházi életéről szól. A polgármester ezen az estén a kormány kultúrpolitikájának hatásairól, a helyi közösségek és játszóhelyek összefogásáról, az elmúlt évek válságaira adott újszerű és kreatív kezdeményezésekről, valamint az ideai tervekről beszélget vendégeivel: Borgula András, a Gólem Színház művészeti vezetőjével, Mácsai Pállal, az Örkény István Színház igazgatójával, Sándor Annával, a Spinoza Színház alapítójával, Veszprémi Judittal, a Freeszfe operatív elnökével és kommunikációs vezetőjével. A rendezvény nyilvános és ingyenes. tzs

Pályázatok belső udvarok, és tűzfalak zöldítésére

A Fővárosi Önkormányzat harmadszor hirdeti meg az „Égig érő fű” pályázatot a „gangos” házak udvarainak zöldítésére. A zöld udvar nem csak közösségi tér és pihenőhely a lakók számára. Komoly egészségvédő hatása is van, a növények ugyanis megkötik a port, oxigént termelnek, és csökkentik a felmelegedést a sűrűn beépített városi közegben.

A pályázat keretszáma: bruttó 30 000 000 Ft. Pályázhat Budapest közigazgatási területén lévő bármely társasház, lakásszövetkezet, amelynek zárt belső udvara van. A pályázaton nyerhető összeg egyenként 800.000 – 3.000.000 Ft. Ennek legalább 10 százalékával a pályázónak kell rendelkeznie. A projekt elsősorban fák, cserjék,

fűszernövények, palánták, fűmag telepítésére fordítható, de támogatják például csobogók, ivókutak, esővízgyűjtők, kerti padok beszerzését is.

Az „Égig érő fű” pályázatán tavaly két VII. kerületi lakóközösség is nyert. Az egyik a Rottenbiller utca 54-ben lévő társasház 1.469.883 forint támogatást kapott. A Damjanich és Hernád utca sarkán álló, közös kerttel rendelkező, öt házból álló lakótömb pedig 5.537.309 forintot nyert a terveik megvalósítására.

2023. március 3-ig lehet a pályázatot benyújtani, egererofu.budapest.hu oldalon.

Egy másik fővárosi pályázat a lakóházak, közintézmények homlokzatának zöldítését segíti. Ennek a keretszáma 50 millió forint. Azok az óvodák, irodák is jelentkezhetnek, amelyek a közterületükkel határos tűzfalakat szeretnék futónövényekkel szelvényezni. Erzsébetvárosban bőven akad kopár tűzfal, a projekt sokaknak lehet vonzó.

Pályázni 2023. február 28-ig lehet, a homlokzatszoldites.budapest.hu honlapon

Élmények, szolgáltatások a Klaudio-ban

Nyilvános programokkal várja a helyi civileket és az érdeklődő erzsébetvárosiakat a Klaudio Civil Központ, a Nagy Diófa utca 34-ben. Minden kedden és pénteken 10 és 12 óra között Budapesten élő külföldi diákoknak nyújtanak segítséget az Ediktum Alapítvány önkéntesei. Február 2-án 16.30-tól jogi és számviteli tanácsadást tartanak civil szervezeteknek meghívott szakértők, 3-án 16.30-kor Trilla Táncház lesz kicsiknek és nagyoknak a Pillanat Művészeti Alapítvány közreműködésével. Elindult a Nyugi-Net program, amelyre olyan 50 év felettieket várnak, akik az informatikai tudásukat szeretnék fejleszteni. A csoport kéthetente szerdán találkozik, legközelebb február 8-án. Másnap az Otthon Segítünk

Alapítvány szervezésében Szülői Klub indul tapasztalatcserére, kikapcsolódásra, barátkozásra hangolva. A családbarát programra gyermekkel is lehet érkezni. tzs

Lokálpatrióták programja: Zenés időutazás a Klaudio-ban

„Génuszok Erzsébetvárosból” címmel kerekasztal-beszélgetésre várja a lokálpatriótákat a Conventus Alapítvány február 18-án 17 órától, a Klaudio Civil Központba. A szervezők a régi polgári szalonok spontán hangulatát szeretnék megidézni és visszahozni néhány óra erejéig, s izgalmas időutazásra, barangolásra invitálják a közönséget. Erzsébetvárososhoz kötődő írókról, művészekről, zenészekről, tudósokról szól majd az este, pesti legendák kerülnek reflektorfénybe, és a New York Kávéház egykori nyüzsgő világa, s kiderül az is, kik voltak az Budapest-Fa-

sori Evangélikus Gimnázium leghíresebb vendégei.

Az interaktív, formabontó beszélgetést a témához kapcsolódó zenés produkció, illetve felolvasás színesíti.

A rendezvényre a belépés ingyenes, de regisztrációhoz kötött: a conventus.foundation@gmail.com e-mail címen vagy a 06203535465 telefonszámon jelezhetik részvételi szándékukat az érdeklődők.

A programot támogatja a kerület önkormányzata. tzs

Január 31-ig igényelhető a várakozási hozzájárulás!

A sorban állás és várakozás elkerülése érdekében javasolt az online ügyintézés, amelyhez videó segítséget kaphatnak a kerület közösségi oldalán, az Erzsébetváros Híreink. Háztartásonként maximum kettő, személyenként egy autóra lehet várakozási hozzájárulást kérni. Az első autónál továbbra is csak az éves adminisztrációs költséget kell megtéríteni, melynek összege 2200 forint. A második autó esetében a környezetvédelmi besorolás és a parkolási zóna alapján biztosít kedvezményt az önkormányzat.

2023. 01.09.-02.10. VARÁZSDOBOZ FEJLESZTŐ KÖZPONT ÉS JÁTSZÓHÁZ

INGYENES SZŰRÉSEK

0-10 éves korig gyógypedagógiai, pszichológiai és gyógytornászi által felmérések!

Az alábbi területeken:

- korai mozgásvizsgálat
- általános képességmérés
- nagycsoportos iskolai előtti szűrés
- iskolai készségek felmérése

BEJELENTKEZÉS:

- Ólyai János pszichológus: 0630 661 7514
- Csabóka-Kovács Adrienn gyógypedagógus: 0630 626 5416
- varazsdoboz@bjhuman.hu

Milestone: belépő a világ legjobb egyetemére

Felvételt hirdet a középiskolás diákok magas szintű, személyre szabott tehetségfelfedezésével foglalkozó Milestone Intézet. Az intézmény egyedülálló oktatási módszertanának célja a jövő vezetőinek képzése, akik a XXI. században versenyképes Magyarország megteremtésére hivatottak. Az Intézet öregdiákjai közül több, mint 170-en nyertek felvételt az Oxfordi és Cambridge-i Egyetemre, és 1200-an a világ 100 legjobb egyetemére.

Az Milestone Intézet a kerületben él, a kerület középiskoláiba járó diákok számára külön ösztöndíjalapot hozott létre, szociálisan rászoruló és/vagy roma diákok a tandíj 100 százalékának megfelelő ösztöndíjat kaphatnak. A Milestone Intézetbe jelentkezni és ezzel együtt a szociális ösztöndíjra pályázni az Intézet honlapján keresztül lehet: <https://milestone-institute.org/hu/milestone-application-form/>

Jelentkezési határidő: 2023. február 5.

APRÓHIRDETÉSEK

Házhoz megyek! Fogsor készítését, javítását vállalom garanciával. Hívjon bizalommal: 06-20-980-3957!

Nelly pedikűrös, gyógypedikűrös 30 éves gyakorlattal házhoz megy. Körömbenövés, tyúkszem- és bőrkeményedés eltávolítása minden korsztálynak, férfiak számára is. Tel.: 06-20-938-9031.

Értelmiségi házaspár ingatlan öröklése fejében életjáradékot fizetne. Hívjon bizalommal: 06-70-252-4897!

Redőny szervíz, gurtai cserék, faredőnyök, szunyogháló szerelése. Bibancz György: 06-30-222-4428.

Életjáradéki szerződést kötne budapesti család a gyerekeinek. Morvay, 06-20-426-0015.

Gyógypedikűr, manikűr vállalk. Hívásra házhoz megyek. Tel.: 06-30-242-9507.

Fiatal diplomás házaspár életjáradéki szerződést kötne idős hölgygel vagy úrral. Tel.: 06-30-965-0495.

Nagy tapasztalattal rendelkező, fiatal, értelmiségi pár életjáradéki szerződést kötne egyedülálló, idős személyl. Méltó, megbecsült, nyugodt életet biztosítunk. Telefon: 06-70-423-0888.

Kastélyok berendezéséhez vásárlók festményeket, ezüstöket, porcelánokat, bronzokat, órákat, bútorokat, katonai tárgyakat, hagyatékokat stb.! Üzlet: 06-30-286-4717, nemzetantik@gmail.com

Bélyeget, papír-, fémpénzeket, festményeket és egyéb régiséget vásárolunk, árverésre átveszünk. VI. ker., Andrassy út 16. Tel.: 317-4757, H-Sze: 10-17, Cs: 10-19.

Készpénzért veszek bútorokat, dísz tárgyakat, órákat, festményeket, írógépet, varrógépet, bundát, könyveket, lemezeket, bizsukat, ezüstöt, aranyat, hagyatékok díjtalan kiszállással! Molnár Éva: 06-20-294-9205.

Pénzt adok! Életjáradékot kötnek ottlakás nélkül, leinformálható vagyok. Visszahívom! Köszönöm! H.B. Tel.: 06-20-528-2532.

Szusi szerint a bólesz

A bólesz a vajról szól. Ezt Fűszeres Eszter gasztrobloggertől tudom, aki a Csányi 5-ben, egy Értéktár-esten elmesélte azt is, hogy a bólesz a Király utcai Herzl Kávézóából, azaz a Hercliből indult hódító útjára, tehát kerületi cucc. Egy csiga. Kelt tésztából készül, diós, mazsolás, fahéjas szefárd sütemény. A sólet mellett az egyik legnépszerűbb zsidó étel. És a vajról szól.

„Na, és akkor mi van?” – morogtam magamban, lelki szemem előtt megjelent egy hatalmas tésztaömeg, óriási szénhidrát-tartalommal, s ezért soha nem fogom megismerni. Nyilván tocsog a vajtól, cuppogósan édes, a gyerekeim kipöckölgetnék belőle a mazsolát, ha sütnék bóleszt. De nem sütök.

A program végén volt kóstoló, Marcsa Barbara a Gólem Színház ügyvezetője és pékje készített vagy száz ilyen ízét, udvariasan beálltam a sorba, hogy talán egy csipetnyit bekapok majd, ha már ennyire odavannak érte, ám sutty, az utolsó darabot megvette előlem egy hölgy, aki két pillanat múlva révült tekintettel aprókat nyögve tömte magába a tésztát. „Sütök majd neked” – vigasztalt Barbara, s betartotta a szavát, én meg egy falat után minden elvemet feladtam a szénhidrátok frontján.

Az a falat ugyanis maga volt a manna: mennyei krémes, fahéjtól illatozó, diótól roskadozó, vajtól aranyló, pihe-puha kelt tészta, s nyomokban sem hasonlít azokra a diétás csigákra, amiket én egyáltalán hajlandó vagyok a számba venni. Felkorbácsolta az érzéseimet, nyögdecselve és némi büntudattal elragcsáltam egy egészen habkönnyű, féliklós adagot. Vajjal, dióval, mazsolával, fahéjjal gazdagon megpakolva.

Állítólag száz éve a pesti zsidók annyira odavoltak ezért az édességért, hogy verseket, ódákat zengtek róla, anekdoták meg viccek születtek a bóleszről. Már értem, miért.

Fűszeres Esztertől tudjuk, hogy 1935-ben a Pesti Hírlapban jelent meg az első recept, amit még Magyar Eleknek köszönhetünk. Eszter és Barbara is az Ínyesmester nyomán készíti a bóleszt. Így:

Hozzávalók:	A töltelekhez:
50 dkg liszt	• 7 dkg vaj a tésztát
3 dkg friss élesztő	• megkenni, és a tepsit
2,5 dl langyos tej	• kikenni
2 tojássárgája	• 15 dkg dió vagy
10 dkg cukor	• pekándió
10 dkg vaj a tésztába	• 3 ek cukor
nagy csipet só	• 1 ek fahéj
+2,5 dl tej, 1 ek cukor	• 5 dkg mazsola
a locsoláshoz	

Elkészítés: Az élesztőt megfuttatjuk langyos, cukros tejben. Az átszitált liszthez hozzáadjuk a cukrot, a sót, a tojások sárgáját, a vajat. Hozzáöntjük az élesztős tejet, fényesre kidolgozzuk a tésztát. Pihentetjük, majd kisujjnyi vastagra nyújtjuk. Megkenjük vajjal, durvára vágott diót, mazsolát szórunk rá, fahéjas cukorral hintjük be. Szorosan feltekerjük, 5-6 centis darabokra vágjuk. Vajazott, lisztezett tepsibe rakjuk a 9 db csigát, szélüket vajjal kenjük. 20 perc kelesztés után, 180 fokra sütőben, 30 percig sütjük, féldőben cukros tejjel meglocsoljuk a bóleszeket.

Beteavon!
Szusi

A decemberi számunkban megjelent keresztrejtvény megfejtése: A SZERETET ÜNNEPÉN NEM VOLT SZÍVEM FEJBE VÁGNI. A helyes megoldásért Magyar Anna olvasónk nyert két jegyet a Belvárosi Színházba. Januárban legyen Ön az Örkény Színház által felajánlott színházjegyek nyertese! Küldje be megfejtését az ujzag@erzsebetvaros.hu címre.

<table border="1"> <tr> <th>NY. JELTÉNY VÁJLAG</th> <th>A POÉN 1. RÉSZÉ</th> <th>GYÓGY-SZERGYÁR KETTÉVÁ-LÓ (ÚT)</th> <th>ENERGIA, RÖVIDEN SZŰRKÉS-ZÖLD FŰ</th> <th>AUTÓT KÉZZEL MOZGÁS-BA HOZÓ</th> <th>ÉPP CSAK SÜROL</th> <th>DECI-RÖVIDEN</th> <th>KÖR-SZELET! SZÉT-ÖMLIK</th> <th>TERME-TES, JÓKORA OKTÓBERI</th> </tr> <tr> <td>DÉLBE- NAGYSÁG, ÉTKEZŐ MINŐSÉG</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>KÉMLEL</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>ÉDES- VIZI HAL</td> <td>AJÁNL, TANÁCSOL</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>A TÖB- BES SZÁM JELE MÓDOSÍT</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>ÉDES- VIZI HAL VONAT ELEJE!</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>KUGLÓF- DARAB!</td> <td></td> <td>PÉLDÁUL A TÚCSOK BOLON- DOZÁS</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>RÓMAI 1-ES ALSÓ VÉGTAG</td> <td></td> </tr> <tr> <td>DUPLÁN: DOBFÉLE MEG- SÉRÜLŐ</td> <td></td> <td></td> <td>BIZTAT, BUJTOGAT ÉNEK- MONDÓ</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>HIRTELEN MOZDUL</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>A POÉN 2. RÉSZÉ SZILAJ, FEKTELEN</td> <td></td> <td></td> <td>BÓDÉT ESZKÁBÁL TÉLI CSA- PADEK</td> </tr> <tr> <td>AZ ŐSZ VÉGE! RAVASZ ÁLLAT</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>VASAL, A SZÉLEIN! GYÁMOL- TALAN</td> <td></td> <td>KÖZBE- IKTATÓ</td> <td></td> <td>TISZTELT, RÖVIDEN FABU- LÁZIK</td> </tr> <tr> <td>VAGY, RÖVIDEN</td> <td></td> <td>GYŰ- MÖLCS- ITAL VONTAT</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>CSERÉBE</td> <td></td> <td>FŰL BELSEJE! SZEN- DEREG</td> </tr> <tr> <td>OLASZ ÉS MAGYAR AUTÓJEL GŰNYOL</td> <td></td> <td>TŐSZÉLI NÖVÉNY TŰZELŐ- ANYAG</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>BŐRTÖN- BEN ŪL RÉSZE- BEN RÁHAGY!</td> <td></td> <td>TENI- SZEZÉS KELLÉKE</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>ŪJRA- MÁZOL RÉSZE- RE, RÖVIDEN</td> <td></td> <td></td> <td>?</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>A HATAL- MÁBAN TART</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>AZ URÁN VEGYJELE MUTATÓ- SZÓ</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>COULOMB, RÖVIDEN</td> <td>S</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>KONYHA- KERTI NÖVÉNY</td> </tr> </table>	NY. JELTÉNY VÁJLAG	A POÉN 1. RÉSZÉ	GYÓGY-SZERGYÁR KETTÉVÁ-LÓ (ÚT)	ENERGIA, RÖVIDEN SZŰRKÉS-ZÖLD FŰ	AUTÓT KÉZZEL MOZGÁS-BA HOZÓ	ÉPP CSAK SÜROL	DECI-RÖVIDEN	KÖR-SZELET! SZÉT-ÖMLIK	TERME-TES, JÓKORA OKTÓBERI	DÉLBE- NAGYSÁG, ÉTKEZŐ MINŐSÉG															KÉMLEL								ÉDES- VIZI HAL	AJÁNL, TANÁCSOL			A TÖB- BES SZÁM JELE MÓDOSÍT					ÉDES- VIZI HAL VONAT ELEJE!				KUGLÓF- DARAB!		PÉLDÁUL A TÚCSOK BOLON- DOZÁS					RÓMAI 1-ES ALSÓ VÉGTAG		DUPLÁN: DOBFÉLE MEG- SÉRÜLŐ			BIZTAT, BUJTOGAT ÉNEK- MONDÓ					HIRTELEN MOZDUL						A POÉN 2. RÉSZÉ SZILAJ, FEKTELEN			BÓDÉT ESZKÁBÁL TÉLI CSA- PADEK	AZ ŐSZ VÉGE! RAVASZ ÁLLAT				VASAL, A SZÉLEIN! GYÁMOL- TALAN		KÖZBE- IKTATÓ		TISZTELT, RÖVIDEN FABU- LÁZIK	VAGY, RÖVIDEN		GYŰ- MÖLCS- ITAL VONTAT				CSERÉBE		FŰL BELSEJE! SZEN- DEREG	OLASZ ÉS MAGYAR AUTÓJEL GŰNYOL		TŐSZÉLI NÖVÉNY TŰZELŐ- ANYAG				BŐRTÖN- BEN ŪL RÉSZE- BEN RÁHAGY!		TENI- SZEZÉS KELLÉKE						ŪJRA- MÁZOL RÉSZE- RE, RÖVIDEN			?									A HATAL- MÁBAN TART									AZ URÁN VEGYJELE MUTATÓ- SZÓ										COULOMB, RÖVIDEN	S							KONYHA- KERTI NÖVÉNY
NY. JELTÉNY VÁJLAG	A POÉN 1. RÉSZÉ	GYÓGY-SZERGYÁR KETTÉVÁ-LÓ (ÚT)	ENERGIA, RÖVIDEN SZŰRKÉS-ZÖLD FŰ	AUTÓT KÉZZEL MOZGÁS-BA HOZÓ	ÉPP CSAK SÜROL	DECI-RÖVIDEN	KÖR-SZELET! SZÉT-ÖMLIK	TERME-TES, JÓKORA OKTÓBERI																																																																																																																																								
DÉLBE- NAGYSÁG, ÉTKEZŐ MINŐSÉG																																																																																																																																																
						KÉMLEL																																																																																																																																										
					ÉDES- VIZI HAL	AJÁNL, TANÁCSOL																																																																																																																																										
A TÖB- BES SZÁM JELE MÓDOSÍT					ÉDES- VIZI HAL VONAT ELEJE!																																																																																																																																											
KUGLÓF- DARAB!		PÉLDÁUL A TÚCSOK BOLON- DOZÁS					RÓMAI 1-ES ALSÓ VÉGTAG																																																																																																																																									
DUPLÁN: DOBFÉLE MEG- SÉRÜLŐ			BIZTAT, BUJTOGAT ÉNEK- MONDÓ					HIRTELEN MOZDUL																																																																																																																																								
					A POÉN 2. RÉSZÉ SZILAJ, FEKTELEN			BÓDÉT ESZKÁBÁL TÉLI CSA- PADEK																																																																																																																																								
AZ ŐSZ VÉGE! RAVASZ ÁLLAT				VASAL, A SZÉLEIN! GYÁMOL- TALAN		KÖZBE- IKTATÓ		TISZTELT, RÖVIDEN FABU- LÁZIK																																																																																																																																								
VAGY, RÖVIDEN		GYŰ- MÖLCS- ITAL VONTAT				CSERÉBE		FŰL BELSEJE! SZEN- DEREG																																																																																																																																								
OLASZ ÉS MAGYAR AUTÓJEL GŰNYOL		TŐSZÉLI NÖVÉNY TŰZELŐ- ANYAG				BŐRTÖN- BEN ŪL RÉSZE- BEN RÁHAGY!		TENI- SZEZÉS KELLÉKE																																																																																																																																								
					ŪJRA- MÁZOL RÉSZE- RE, RÖVIDEN			?																																																																																																																																								
								A HATAL- MÁBAN TART																																																																																																																																								
								AZ URÁN VEGYJELE MUTATÓ- SZÓ																																																																																																																																								
COULOMB, RÖVIDEN	S							KONYHA- KERTI NÖVÉNY																																																																																																																																								

GYERMEKREJTVÉNY

Melyik irányba lökje meg Palkó a labdát, hogy beletaláljon a golffyukba?

Írj az ábra üres négyzeteibe 1 és 6 közötti egész számokat úgy, hogy minden sorban, minden oszlopban, az átlókban és a vastag vonalakkal határolt területeken belül minden szám egyszer forduljon elő!

6		3			1
3			6		
		2			4
5			4		3

Találd meg a két kép közti öt apró különbséget!

ERZSÉBETVÁROS KÉPVISELŐI OLDALAK

Kedves olvasó!
Hogy ön a jövőben még hamarabb megtalálja önkormányzati képviselője híradását, 2023 januárjától a „Képviselői Oldalak” már nem az Erzsébetváros újság mellékleteként, hanem önálló kiadványként jelenik meg. Azt havonta továbbra is lakásának postaládájába kézbesítjük.

OLVASSA ÖN IS AZ ERZSÉBETVÁROSI ÖNKORMÁNYZAT KÉPVISELŐINEK MUNKÁJÁRÓL SZÓLÓ KIADVÁNYUNKAT!

Itt jelezzük, hogy hirdetési tarifáink megváltoztak, ám a kisvállalkozók és magánszemélyek továbbra is jutányos áron hirdethetnek lapunkban. Részletes információt erről az [Erzsébetvaros.hu](https://www.erzsebetvaros.hu/page/hirdetesi-tarifak-2023) honlapon talál:
<https://www.erzsebetvaros.hu/page/hirdetesi-tarifak-2023>

NYUGDÍJAS TELEFONOSOKAT KERESÜNK NAPI 4 ÓRÁBA.

FIZETÉS: 60 000-90 000 FT

0670-554-9384

KIPUFOGÓ KLINIKA

KIPUFOGÓ, KATALIZÁTOR, FLEXIBIL

MŰSZAKI VIZSGA

1141. Bp. Fogarasi út 189.

Tel: 06/1-383-8055

www.kipufogo.hu